

Karl Marx: Avslöjanden om kommunistprocessen i Köln

[Ur Marx/Engels, *Werke*, band 8, s 405-470, jämfört mot engelska översättningen. Översättning Göran Källqvist.]*

Innehållsförteckning

I. Förord.....	1
II. Dietz-arkivet.....	4
III. Chervals komplott.....	7
IV. Den ursprungliga protokolls-boken.....	16
V. Brevet som åtföljde den Röda katekesen.....	32
VI. Willich-Schappers fraktion.....	34
VII. Domslutet.....	37

”Men om Förbundets slutgiltiga mål är att störta samhällsordningen, är den metod med vilket detta ska uppnås med nödvändighet den *politiska revolutionen*, och det innebär att störta den preussiska staten, precis som en jordbävning innebär att hönshuset störtas.... Preussiska politiska filosofer från Leibniz till Hegel har strävat efter att avsätta Gud, och om jag avsätter Gud så avsätter jag också kungen som härskar genom Guds nåd. Men har någon någonsin väckt åtal mot dem för majestätsbrott mot huset Hohenzollern?” (Kapitel II)

I. Förord

Den 10 maj 1851 arresterades Nothjung i Leipzig och Bürgers, Röser, Daniels, Becker och de andra arresterades kort efteråt. Den 4 oktober 1852 ställdes de arresterade männen inför domstolen i Köln, anklagade för ”konspiration till högförräderi” mot den preussiska staten. Alltså hade det preliminära frihetsberövandet (i isoleringscell) varat i ett och ett halvt år.

När Nothjung och Bürgers arresterades hittade polisen exemplar av *Kommunistiska manifestet*, ”Stadgar för Kommunistiska förbundet” (ett kommunistiskt propagandasällskap), två exemplar av Centralledningens hänvändelse till detta förbund, liksom ett antal avhandlingar och andra publikationer. En vecka efter att arresteringen av Nothjung hade blivit allmänt känd genomfördes husrannsakningar och arresteringar i Köln. Så om det fortfarande hade funnits något att upptäcka, så hade det säkert försvunnit innan dess. Och skörden blev faktiskt bara några ointressanta brev. Ett och ett halvt år senare, när de anklagade slutligen ställdes inför juryn, hade inte det vederhäftiga material som stod till åklagarens förfogande utökats med ett enda dokument. Icke desto mindre försäkrar

---

* I sin biografi över Marx har Franz Mehring ett långt avsnitt där han går igenom processen ([Karl Marx - hans livs historia. Del 1](#), kapitel 7, avdelning 6) – öa.

allmänna åklagarens kontor (representerat av von Seckendorf och Saedt) oss att den preussiska statens samtliga regeringsdepartement hade utfört ett ytterst ihärdigt och mångsidigt arbete. Vad hade de då gjort? *Nous verrons!* [Vi får se!]

Den ovanligt långdragna frihetsberövandet före rättegången förklarades på det mest genialiska sätt. Först påstod man att regeringen i Sachsen vägrade utlämna Bürgers och Nothjung till Preussen.

Domstolen i Köln vädjade förgäves till ministeriet i Berlin, som förgäves vädjade till myndigheterna i Sachsen. Men de sachsiska myndigheterna gav efter. Bürgers och Nothjung överlämnades. I oktober 1851 hade tillräckliga framsteg gjorts så att akterna kunde läggas fram inför Kölndomstolens åtalsnämnd. Nämnden bestämde att "det inte fanns några faktiska bevis för något åtalbart brott och att ... utredningen därför måste börja om igen från början". Samtidigt hade domarnas entusiasm väckts av en nyligen antagen disciplinärrett som gjorde det möjligt för den preussiska regeringen att säga upp ämbetsmän i domstolarna som ådrog sig dess missnöje. Följaktligen ogiltigförklarades fallet denna gång eftersom det inte fanns några bevis för ett åtalbart brott. Vid assizens följande kvartalssammanträde blev den tvungen att skjuta upp fallet eftersom det fanns för mycket bevis. Mängden dokument sades vara så enorm att åklagaren inte kunde tillgodogöra sig den. Gradvis tillgodogjorde han sig den verkligen, och anklagelseakten presenterades för fångarna och rättegången skulle börja den 28 juli. Men under tiden blev regeringsfallets stora drivhjul, polischef Schulz, sjuk. De anklagade tvingades sitta i fängelse ytterligare tre månader och invänta en förbättring av Schulz' hälsa. Lyckligtvis dog Schulz, allmänheten blev otålig och regeringen tvingades dra upp ridån.

Under hela denna period hade polismyndigheterna i Köln, polishögkvarteret i Berlin och justitie- och inrikesministerierna hela tiden lagt sig i utredningen, precis på samma sätt som deras värdige representant Stieber senare skulle komma att lägga sig i som vittne under de offentliga domstolsförhandlingarna i Köln. Regeringen lyckades samla ihop en jury som är helt exempellös i Rhenprovinsens historia. Utöver medlemmar från den högre bourgeoisien (Herstadt, Leiden, Joest), var det stadsaristokrater (von Bianca, vom Rath), landsbygdsjunkrar (Häbling von Lanzenuer, friherre von Fürstenberg, etc.), två preussiska regeringstjänstemän, en av dem kunglig kammarherre (von Münch-Bellinghausen) och slutligen en preussisk professor (Kräusler). I juryn fanns således varenda en av de härskande klasserna i Tyskland representerade, och bara de klasserna.

Med den här juryn kan det förefalla som om den preussiska regeringen kan sluta gå som katten kring het gröt och rätt och slätt göra fallet till en politisk rättegång. De dokument som har beslagt tagits från Nothjung, Bürgers och de andra, och som de har erkänt är äkta, bevisade förvisso inte att det fanns en komplott. De bevisade i själva verket inte att det fanns någon som helst handling som finns i brottsbalken. Men de visade definitivt de anklagades fientlighet mot regeringen och den existerande samhällsordningen. Men det som lagstiftarnas upplysningar inte hade lyckats uppnå kan mycket väl avhjälpas av juryns samvete. Var inte en av de anklagades krigslistor att de skulle genomföra sin fientliga aktivitet mot den existerande samhällsordningen på ett sådant sätt att de inte bröt mot någon paragraf i lagen? Upphör en sjukdom att vara smittsam bara för att den inte finns med i polisens medicinska register? Om den preussiska regeringen hade inskränkt sig till att använda det material som faktiskt fanns tillgängligt för att bevisa de anklagades skadlighet och om juryn hade begränsat sig till att göra dem harmlösa genom att förklara dem skyldiga, vem skulle kunna fördöma vare sig regeringen eller juryn? Ja, vem utom den idiotiska drömmare som inbillar sig att

den preussiska regeringen och de härskande klasserna i Preussen är starka nog att ge sina motståndare fria tyglar så länge de begränsar sig till diskussion och propaganda.

Men den preussiska regeringen har avhänt sig möjligheten att använda denna breda kungsväg av politiska rättegångar. På grund av den ovanliga fördröjningen att dra fallet inför rätta, ministeriets direkta ingripande i rättegången, de mystiska antydningarna om oerhörda färdor, de stora orden om en sammansvärjning som håller hela Europa i ett fast grepp, och slutligen den ytterst brutala behandlingen av fångarna, växte rättegången till ett monster, den europeiska pressen hade ögonen på den och allmänhetens nyfikenhet och misstänksamhet väcktes. Den preussiska regeringen hade försatt sig själv i en position där åklagaren för anständighets skull helt enkelt var tvungen att skaffa fram bevis och jury att kräva det. Jury tvingades själv möta en annan jury, den allmänna opinionens jury.

För att rätta till sitt första misstag tvingades regeringen in i ett andra. Poliserna, som under den preliminära utredningen fungerade som undersökningsdomare, tvingades under rättegången fungera som vittnen. Vid sidan av den vanliga allmänna åklagaren tvingades regeringen sätta in en extra-åklagare, bredvid den allmänna åklagarens kontor poliser, bredvid en Saedt och Seckendorf en Stieber, tillsammans med sin Wermuth, sitt lejon Greif och sin lille Goldheim. Det var oundvikligt att ännu ett regeringsdepartement skulle lägga sig i rättegången, och med hjälp av polisens mirakulösa makt hela tiden tillhandahålla de fakta vars skuggor de rättsliga åtgärderna förgäves hade jagat. Domstolen var helt medveten om den ståndpunkt med vilken ordföranden, domaren och åklagaren med den mest berömvärda uppgivenhet överlämnade sina funktioner till polischefen och vittnet Stieber och hela tiden gömde sig bakom honom. Innan vi går vidare och klargör de avslöjanden som polisen har gjort, avslöjanden som utgör grunden till det "åtalbara brott" som åtalsnämnden inte kunde upptäcka, återstår ytterligare en preliminär observation att göra.

Utifrån de tidningar som beslagtogs från de anklagade, och även utifrån deras egna uttalanden, blev det uppenbart att det hade funnits ett tyskt kommunistiskt sällskap med en Centralledning som ursprungligen hade sin bas i London. Den 15 september 1850 splittrades denna ledning. Majoriteten – i åtalet omnämnda som "*Marx' parti*" – flyttade ledningens bas till Köln. Minoriteten, som senare uteslöts ur förbundet av fraktionen i Köln, upprättade en självständig ledning i London och ett separat förbund¹ i London och på kontinenten. Åtalet kallar denna minoritet och dess medlemmar för "*Willich-Schappers parti*".

Saedt-Seckendorf hävdar att splittringen av Centralledningen i London uteslutande hade sitt ursprung i personliga meningsskiljaktigheter. Långt innan Saedt-Seckendorf hade den "artige Willich" spridit de mest illvilliga rykten bland emigranterna i London om orsakerna till splittringen och hade i Arnold Ruge, detta femte hjul under den europeiska Centraldemokratins statsdroska, och

1 Syftar på Willich-Schappers fraktion, som Marx och Engels kallade "Sonderbund" – kanske en anspelning på den separatistiska union av sju ekonomiskt underutvecklade katolska kantonen i Schweiz, som bildades på 1840-talet för att göra motstånd mot progressiva borgerliga reformer. Denna sektaristiska och äventyrspolitiska fraktion bröt efter 15 september 1850 med Kommunistiska förbundet och bildade en självständig organisation med en egen centralledning. Med tanke på utbrytarnas vägran att föga sig efter beslutet att flytta Centralledningen till Köln, och på grund av deras desorganiserande verksamhet, föreslog Londondistriktet den 11 november 1850 till Centralledningen i Köln att medlemmarna i Sonderbund skulle uteslutas ur Förbundet. (Se den nuvarande utgåvan, band 10, s 633.). Centralledningen stödde förslaget och tillkännagav detta i sin hänvändelse den 1 december. Genom sina aktiviteter hjälpte medlemmarna i Willich-Schappers fraktion den preussiska polisen att hitta Förbundets illegala sällskap i Tyskland och 1852 inleda en process i Köln mot framstående medlemmar i Förbundet.

andra av samma sort, hittat personer som var villiga att agera som kanaler till den tyska och amerikanska pressen. Demokraterna insåg att de kunde få en lätt seger över kommunisterna genom att göra den ”artige Willich” till kommunisternas improviserade representant. För sin del förstod den ”artige Willich” att ”Marx’ parti” inte kunde avslöja orsakerna till splittringen utan att förråda att det fanns ett hemligt sällskap i Tyskland, och i synnerhet utsätta Centralledningen i Köln för den preussiska polisens faderliga uppmärksamhet. Denna situation gäller inte längre, så vi kan citera ett par stycken ur protokollen från Centralledningens sista möte, daterade 15 september 1850.

Till stöd för sin motion som uppmanade till splittring, sa Marx bland annat följande, som här återges ordagrant:

Minoritetens uppfattning är dogmatisk istället för kritisk, idealistisk istället för materialistisk. De ser inte de verkliga omständigheterna utan en *ren viljeansträngning* som revolutionens drivkraft. Medan vi säger till arbetarna: ”Ni måste gå igenom 15, 20, 50 år av inbördeskrig och nationell kamp för att inte bara få till stånd en förändring av samhället utan också för att ändra er själva och förbereda er för att utöva den politiska makten”, så säger ni tvärtom: ”Antingen griper vi makten med en gång, eller så kan vi lägga gärna gå och lägga oss.” Medan vi vinnlägger oss om att visa speciellt de tyska arbetarna hur utvecklats det tyska proletariet är, så vädjar ni till de tyska hantverkarnas patriotiska känslor och klassfördomar och smickrar dem å det allra grövsta, och det är naturligtvis en populärare metod. Precis som demokraterna har givit ordet ”folk” en aura av okränkbarhet så har ni gjort samma sak med ordet ”proletariat”. Liksom demokraterna ersätter ni den revolutionära utvecklingen med slagordet revolution. (etc., etc.)

Schappers ordagranna svar löd så här:

Jag har uttryckt den uppfattning som angrips här eftersom jag allmänt sett är entusiastisk i denna fråga. Frågan som diskuteras är om vi ska hugga av några huvuden redan i början eller om det är våra egna huvuden som kommer att falla. [Schapper lovade till och med att förlora sitt huvud inom ett år, dvs. före den 15 september 1851.] Arbetarna kommer att komma till makten i Frankrike och därmed kommer även vi i Tyskland att göra det. Om det inte vore fallet skulle jag verkligen gå till sängs, i så fall skulle jag kunna åtnjuta en annan materiell ställning. Om vi kommer till makten kan vi vidta de nödvändiga åtgärderna för att säkerställa proletariatets styre. Jag är en fanatisk anhängare av denna åsikt men Centralledningen är för raka motsatsen. (etc., etc.)

Det är uppenbart att det inte var av personliga skäl som Centralledningen splittrades. Men det vore lika fel att tala om principiella skillnader. Schapper-Willichs parti aldrig har gjort anspråk på åran att ha några egna idéer. Deras eget bidrag är deras besynnerliga missförstånd av andra personers idéer, som de framställer som dogmer, och genom att begränsa dem till fraser inbillar de sig att de har gjort dem till sina egna. Det vore lika fel att hålla med om åklagarens beskrivning av Willich-Schappers parti som ”handlingens parti”, om man inte med handlingar menar lättja dold bakom skrävel i ölhallar, låtsaskonspirationer och meningslösa påhittade allianser.

II. Dietz-arkivet

Det dokument som hittades i de anklagades ägo, *Kommunistiska manifestet*, hade tryckts innan februarirevolten och sedan några år funnits tillgängligt från bokförsäljare, och kan varken till form eller målsättning vara program för en ”komplott”. De konfiskerade *Hänvändelserna* från Centralledningen handlade uteslutande om kommunisternas förhållande till Demokratins framtida regeringar, således inte Fredrik Wilhelm IV:s regering. Slutligen var ”Stadgarna” verkligen stadgar för

ett hemligt propagandasällskap, men brottsbalken föreskriver inga straff för hemliga sällskap. Propagandans slutmål sägs vara krossandet av det existerande samhället, men den preussiska staten har redan gått under en gång och kan gå under tio gånger till och faktiskt för gott, utan att den existerande samhällsordningen blir skadad på minsta sätt. Kommunisterna kan hjälpa till att påskynda det borgerliga samhällets upplösning och ändå låta det borgerliga samhället krossa den preussiska staten. Om en man vars omedelbara mål var att störta den preussiska staten förespråkar att ett medel för att uppnå detta mål är att krossa samhällsordningen, så skulle han vara som en sinnesrubbad ingenjör som vill spränga hela planeten för att flytta på en skräphög.

Men om Förbundets slutgiltiga mål är *att störta samhällsordningen*, är den metod med vilket detta ska uppnås med nödvändighet den *politiska revolutionen*, och det innebär att störta den preussiska staten, precis som en jordbävning innebär att hönshuset störtas. Men de anklagade utgår i själva verket från det upprörande antagandet att den nuvarande preussiska regeringen kommer att falla samman utan att de behöver lyfta ett finger. Följaktligen grundade de inte ett förbund för att störta Preussens nuvarande regering, och var inte skyldiga till "konspiration till högförräderi".

Har någon någonsin anklagat de tidiga kristna för att ha siktat till att störta någon obemärkt romersk prefekt? Preussiska politiska filosofer från Leibniz till Hegel har strävat efter att avsätta Gud, och om jag avsätter Gud så avsätter jag också kungen som härskar genom Guds nåd. Men har någon någonsin väckt åtal mot dem för majestätsbrott mot huset Hohenzollern?

Oavsett utifrån vilken synvinkel man tittar på det, så försvann de yttre spåren som ett spöke när de utsattes för en offentlig granskning. Åtalsnämndens klagomål att det inte fanns "*något åtalbart brott*" är fortfarande giltigt, och "Marx' parti" var illvilligt nog att under den preliminära utredningens ett och ett halvt år avstå från att tillhandahålla *ett enda uns till åtalet*.

En så generande situation måste rättas till. Willich-Schappers parti rättade till den i förbund med polisen.

Låt oss se hur herr Stieber, detta partis barnmorska, plockar in det i rättegången i Köln. (Se Stiebers vittnesmål i sessionen den 18 oktober 1852.)

Medan Stieber var i London på våren 1851, förment för att skydda besökare till Världsutställningen från snattare och tjuvar, skickade polishögkvarteret i Berlin honom en kopia av de papper som hade hittats i Nothjungs hem.

"*I synnerhet*", svor Stieber, "riktades min uppmärksamhet mot konspiratörernas arkiv, som enligt de papper som återfanns i Nothjungs hem var i en viss Oswald Dietz' ägo i London, och som otvivelaktigt skulle innehålla hela brevväxlingen mellan Förbundets medlemmar."

Konspiratörernas arkiv? Hela brevväxlingen mellan Förbundets medlemmar? Men Dietz var sekreterare i Willich-Schappers Centralledning. Om arkiven med en konspiration var i hans ägo, så var det arkivet över Willich-Schappers konspiration. Om Dietz hade brevväxling som tillhörde Förbundet, så kunde det bara vara brevväxlingen från det separata förbund som var fientligt mot de anklagade i Köln. Men det var ännu mer som klargjordes vid granskningen av de dokument som hittades i Nothjungs hem, nämligen att inget i dem pekar på att Oswald Dietz skötte ett arkiv. Hur skulle dessutom Nothjung, som befann sig i Leipzig, känna till något som inte ens "Marx' parti" i London kände till?

Stieber kunde inte säga rakt ut: Lägg märke till detta, herrar i juryn! Jag har gjort häpnadsväckande upptäckter i London. Tyvärr handlar de om en sammansvärjning som de anklagade i Köln inte har något att göra med, och som det inte är Kölnjuryns uppgift att döma om, men som gav en förevändning att hålla de anklagade i isoleringscell under ett och ett halvt år. Stieber kunde inte säga det. Nothjungs ingripande var outhärligt för att skapa ens en tillstymmelse till samband mellan avslöjandena och dokumenten från London och rättegången i Köln.

Sedan svor Stieber på att en man erbjöd sig att köpa arkivet kontant från Oswald Dietz. Faktum är att en viss Reuter, en preussisk polisspion som aldrig har tillhört något kommunistiskt sällskap, bodde i samma hus som Dietz, och under den sistnämndes frånvaro bröt sig in i hans skrivbord och stal hans papper. Det är fullt troligt att Stieber betalade honom för stölden, men det skulle knappast ha skyddat Stieber från en resa till Van Diemens Land [äldre namn på Tasmanien, dit brittiska straffångar transporterades] om manövern hade blivit allmänt känd medan han befann sig i London.

Den 5 augusti 1851 fick Stieber, som var i Berlin, Dietz' arkiv från London, ”i ett stort paket inslaget i hård vaxduk”, som visade sig vara en hög dokument bestående av ”60 olika poster”. Detta kunde Stieber svära på, och på samma gång svor han att paketet han fick den 5 augusti 1851 också innehöll brev från det ledande distriktet i Berlin, daterade 20 augusti 1851. Om någon skulle påstå att han begick mened när han hävdade att han den 5 augusti 1851 fick brev daterade den 20 augusti 1851, så skulle Stieber helt riktigt genmäla att att en kunglig preussisk rådgivare, precis som evangelisten Matteus har rätt att utföra kronologiska mirakel.

I förbigående. Från listan av dokument som stals från Willich-Schappers parti och från datum på dessa dokument följer, att trots att partiet hade varnats av Reuters stöld, så hittade det ständigt medel och metoder för att få dokument stulna och låta dem hamna i den preussiska polisens händer.

När Stieber kom i besittning av denna skatt inlindad i hård vaxduk blev han utom sig av glädje. ”Hela nätverket”, svor han, ”låg avslöjat inför mina ögon.” Och vad innehöll denna guldgruva om ”Marx' parti” och de anklagade i Köln? Enligt Stiebers eget vittnesmål inget alls utom

originalet till en deklARATION av flera medlemmar i Centralledningen, som uppenbarligen utgjorde kärnan till ”Marx' parti”. Det var daterat London, 17 september 1851, och rörde deras utträde ur det kommunistiska sällskapet som följde på den välkända splittringen den 15 september 1850.

Stieber säger så men inte ens i detta enkla uttalande kan han helt enkelt hålla sig till fakta. För att göra dem verkligt värdiga polisen tvingas han höja dem till ett högre plan. Ty den ursprungliga deklARATIONEN innehöll bara ett uttalande på tre rader med innebörden att majoriteten av den tidigare Centralledningens medlemmar och deras vänner avgick ur det *offentliga Arbetarsällskapet* på Great Windmill Street,² men de avgick inte ur något ”*kommunistiskt sällskap*”.

2 Syftar på Tyska arbetarnas utbildningssällskap i London, som bildades i februari 1840 av Karl Schapper, Joseph Moll och andra medlemmar i De rättfärdigas förbund (en organisation av tyska hantverkare och arbetare och även emigrantarbetare av andra nationaliteter). Efter omorganiseringen av De rättfärdigas förbund på sommaren 1847 och grundandet av Kommunistiska förbundet spelade förbundets lokalorganisationer en ledande roll i detta sällskap. Under olika perioder av sin verksamhet hade sällskapet avdelningar i arbetardistrikt i London. 1847 och 1849-1850 deltog Marx och Engels aktivt i sällskapets arbete, men den 17 september 1850 lämnade Marx, Engels och ett antal av deras anhängare det, eftersom Willich-Schappers sektaristiska och äventyrspolitiska fraktion tillfälligt hade ökat sitt inflytande i sällskapet och orsakat en splittring i Kommunistiska förbundet. I slutet av 1850-talet återupptog Marx och Engels sitt arbete i utbildningssällskapet, som existerade fram till 1918, då det lades ner av den brittiska regeringen.

Stieber kunde ha besparat sina korrespondenter vaxduken och sina myndigheter postavgifterna. Han hade bara behövt ”söka igenom” [en ordlek med Stiebers namn] olika tyska tidningar från september 1850, så hade han hittat deklARATIONEN från ”kärnan till Marx’ parti” i svart på vitt, när de tillkännagav sin avgång från Flyktingkommittén och även från Arbetarsällskapet på Great Windmill Street.

Det omedelbara resultatet av Stiebers efterforskningar var alltså den häpnadsväckande upptäckten att ”kärnan till Marx’ parti” den 17 september 1850 hade avgått ur det offentliga sällskapet på Great Windmill Street. ”Hela nätverket bakom komplotten i Köln låg avslöjat framför hans ögon.” Men allmänheten kunde inte tro sina ögon.

III. Chervals komplott

Stieber kunde dock göra det mesta av sin stulna guldgruva. De papper som hade hamnat i hans besittning den 5 augusti 1851 ledde till upptäckten av den så kallade ”fransk-tyska komplotten i Paris”. De innehöll sex rapporter som hade skickats från Paris av Adolph Maier, ett av Willich-Schappers sändebud, liksom fem rapporter från det ledande distriktet i Paris till Willich-Schappers Centralledning. (Stiebers vittnesmål vid sammanträdet den 15 oktober.) Sedan reste Stieber på en diplomatisk nöjesresa till Paris, och där blev han personligen bekant med den store Carlier, som under den nyligen inträffade affären med Gold Bullion-lotteriet just hade bevisat, att även om han var en stor fiende till kommunisterna, så var han en ännu större vän till andra personers privategendom.

Därefter reste jag i september 1851 till Paris. Carlier, som vid den tiden var polisprefekt i Paris, var väldigt ivrig och beredd att ge mig sitt stöd.... Med hjälp av franska polisagenter spårades de trådar som hade avslöjats i Londonbrevsnabbt och säkert upp. Vi lyckades hitta adresserna till konspirationens olika ledare, och bevaka alla deras rörelser och speciellt deras möten och brevväxling. En del ytterst ondskefulla ting framkom.... Jag tvingades ge efter för prefekt Carliers krav, och åtgärder vidtogs på kvällen den 4 september 1851. (Stiebers vittnesmål 18 oktober.)

Stieber lämnade Berlin i september. Låt oss anta att det var den 1 september. I bästa fall kunde han ha anlant till Paris på kvällen den 2:a. På kvällen den 4:e vidtogs åtgärder. Det återstår alltså 36 timmar för överläggningarna med Carlier och för att vidta nödvändiga åtgärder. På dessa 36 timmar ”spårades” inte bara de olika ledarnas adresser ”upp”, utan *alla* deras rörelser, *alla* deras möten och *all* deras brevväxling ”bevakades”, det vill säga givetvis efter att deras ”adresser hade spårats upp”. Stiebers ankomst inte bara inspirerade de ”franska polisagenterna” med en mirakulös ”snabbhet och säkerhet”, det gjorde också de konspiratoriska ledarna ”ivriga och beredda” att på 24 timmar genomföra så många rörelser, möten och så mycket brevväxling att åtgärder kunde vidtas mot dem redan påföljande kväll.

Men det räcker inte att de enskilda ledarnas adresser skulle ha spårats och alla deras rörelser, möten och brevväxling bevakats:

Franska polisagenter [svär Stieber] fann tillfälle att vara närvarande vid konspiratörernas möten och höra deras beslut om planen för kampanjen under nästa revolution.

Knappt hade polisagenterna börjat bevaka mötena innan bevakningen ger dem tillfälle att vara när-

varande, och knappt har det blivit flera möten innan beslut antas om planen för en kampanj under nästa revolution – och allt detta på samma dag. Samma dag som Stieber möter Carlier för första gången hittar Carliers poliser de olika ledarnas adresser, de olika ledarna möter Carliers poliser, bjuder in dem till sina möten samma dag, håller samma dag en hel rad möten å deras vägnar och kan inte skiljas från dem utan att hastigt anta beslut om planen för kampanjen för nästa revolution.

Oavsett hur ivrig och beredd Carlier må vara – och ingen kan betvivla hans beredvillighet att avslöja en kommunistisk komplott tre månader före statskuppen – så tillskriver Stieber honom mer än han kunde uppnå. Stieber begär mirakel av polisen. Han inte bara begär dem, han tror också på dem. Han inte bara tror på dem, hans svär på dem under ed.

I början av detta företag, dvs. vidtagandet av åtgärder, arresterade en fransk polisinspektör och jag personligen den farlige Cherval, de franska kommunisternas ledare. Han gjorde envist motstånd och det följde en envis strid.

Så lät Stiebers vittnesmål den 18 oktober.

Cherval gjorde ett mordförsök på mig i Paris, i mitt eget hem där han hade brutit sig in under kvällen. Under den efterföljande kampen skadades min hustru, som kom till min hjälp.

Enligt Stiebers fortsatta vittnesmål den 27 oktober.

På kvällen den 4:e tar sig Stieber in i Chervals bostad och det kommer till knytnävsslag där Cherval gör motstånd. På kvällen den 3:e tar sig Cherval in i Stiebers bostad och det kommer till knytnävsslag där Stieber gör motstånd. Men det var just den 3:e som en veritabel vänskapspakt uppnåddes mellan konspiratörer och polisagenter, som fick till resultat att så många stora bedrifter utfördes på en dag. Nu påstås det att inte bara att Stieber hittade konspiratörerna den 3:e, utan att konspiratörerna också hittade Stieber den 3:e. Medan Carliers agenter hittade konspiratörernas adresser, hittade konspiratörerna Stiebers adress. Medan han spelade rollen av ”observatör” av dem, ägnade de sig åt en aktiv roll mot honom. Medan han drömde om deras komplott mot regeringen var de sysselsatta med ett mordförsök på hans person.

Stiebers vittnesmål den 18 oktober fortsätter:

Under striden [när Stieber är angriparen] lade jag märke till att Cherval försökte stoppa en papperslapp i munnen och svälja den. Bara med stor svårighet gick det att rädda ena halvan av pappret, den andra halvan hade redan slukats.

Så pappret var beläget i Chervals mun, i själva verket mellan hans tänder, ty bara ena halvan gick att rädda, den andra halvan var redan slukad. Stieber och hans medbrottsling, en polisinspektör eller någon, kunde bara rädda den andra halvan genom att placera sina händer i käkarna på den ”farlige Cherval”. Mot ett sådant angrepp var att bita den mest uppenbara försvarsmetod som Cherval kunde använda, och tidningarna i Paris rapporterade faktiskt att Cherval hade bitit fru Stieber. Men i denna scen hade Stieber inte hjälp av sin hustru utan av polisinspektören. Å andra sidan säger Stieber, att när Cherval angrep honom i hans eget hem var det fru Stieber som hade skadats när hon kom till hans hjälp. Om man jämför Stiebers uttalanden med rapporterna i Paristidningarna verkar det som om Cherval bet fru Stieber på kvällen den 3:e i ett försök att rädda det papper som herr Stieber slet loss från mellan hans tänder på kvällen den 4:e. Stieber kommer att svara att Paris är miraklens stad och att La Rouchefoucauld långt före honom hade sagt att allt är möjligt i Frankrike.

Om vi för ett ögonblick lägger tron på mirakel åt sidan, så verkar det som om de första miraklen uppstod på grund av att Stieber pressar ihop en rad händelser som i verkligheten var utspridda över en lång tidsperiod till en dag, den 3 september, medan de sistnämnda miraklen uppstod när han hävdade att två olika händelser som ägde rum på ett ställe på en kväll, ägde rum på två ställen på två kvällar. Låt oss jämföra hans saga från *Tusen och en natt* med verkliga fakta. Men först ett egendomligt faktum, om än inte med hjälp av ett mirakel. Stieber slet hälften av ett papper från Cherval där resten hade svalts. Vad fanns på den räddade halvan? Allt Stieber ville ha.

Detta papper [svär han] innehöll livsviktiga instruktioner till Gipperich, det hemliga sändebudet i Strasbourg, tillsammans med hans *fullständiga adress*.

Nu till fakta i frågan.

Vi vet från Stieber att han erhöll Dietz' arkiv inlindat i hård vaxduk den 5 augusti 1851. Den 8 eller 9 augusti anlände en viss Schmidt till Paris. Det tycks som om Schmidt är det namn som ofrånkomligt används av preussiska polisagenter som reser inkognito. 1845-1846 reste Stieber i bergen i Schlesien under namnet Schmidt. Hans agent i London, *Fleury*, reste 1851 som Schmidt till Paris. Där letade han efter de olika ledarna för Willich-Schappers sammansvärjning och stötte på Cherval. Han låtsades att han hade flytt från Köln och räddat Förbundets kassa med 500 daler. Han visade upp vitsord från Dresden och olika andra ställen och talade om att omorganisera Förbundet, ena de olika partierna, eftersom splittringarna bara orsakades av personliga motsättningar (polisen predikade enhet redan då), och lovade att använda de 500 dalerna för att ingjuta nytt liv i Förbundet. Gradvis blev Schmidt bekant med olika ledare för Willich-Schappers sällskap i Paris. Han fick inte bara reda på deras adresser, utan besökte dem också, tittade på deras brev, bevakade deras rörelser, hittade till deras möten, och drev som provokatör på dem. Särskilt Cherval blev skrytsammare än vanligt, när Schmidt mer och mer överöste honom med beröm, hyllade honom som Förbundets stora okända person, som den "stora ledaren" som bara var omedveten om sin egen betydelse, ett öde som hade drabbat många stora män. En kväll när Schmidt följde med Cherval till ett av Förbundets möten, läste den sistnämnde upp sitt berömda brev till Gipperich innan han skickade iväg det. På så sätt fick Schmidt reda på Gipperichs existens. "Så fort Gipperich återvänder till Strasbourg", konstaterade Schmidt, "kan vi ge honom en beställning på de 500 daler som finns i Strasbourg. Här är adressen på den man som har hand om pengarna. Ge mig i gengäld Gipperichs adress som vi kan sända som vitsord till den man som Gipperich kommer att anmäla sig till." På så sätt fick Schmidt reda på Gipperichs adress. Samma kväll, en kvart efter att Cherval hade postat brevet till Gipperich, skickades ett telegram och Gipperich arresterades, hans hus genomsöktes och det berömda brevet snappades upp. Gipperich *arresterades före Cherval*.

Strax efter detta informerade Schmidt Cherval att en man vid namn Stieber, som var medlem i den preussiska polisen, hade anlant till Paris. Han hade inte bara fått reda på hans adress, utan hade också från en servitör på ett kafé mitt emot fått veta att Stieber hade diskuterat om att få honom (Schmidt) arresterad. Cherval var den som kunde lära den här eländiga preussiska polismannen en läxa han sent skulle glömma. "Vi kastar honom i Seine", svarade Cherval. För att bekräfta att han var där och lägga märke till hur han såg ut, kom de överens om att nästa dag ta sig in i Stiebers hus under en eller annan förevändning. Nästa kväll inledde våra hjältar verkligen sin expedition. När de närmade sig sitt mål uttryckte Schmidt åsikten att det vore bättre om Cherval skulle gå in i huset medan han vaktade framför det. "Fråga bara efter Stieber hos portvakten", fortsatte han, "och när

Stieber släpper in dig så säg till honom att du vill tala med herr Sperling och fråga honom om han hade tagit med sig den förväntade växeln från Köln. Åh, och så en sak till. Din vita hatt är för iögonfallande, det är för demokratiskt. Här, ta min svarta hatt.” De bytte hattar, Schmidt förberedde sig för att vakta, Cherval ringde i dörrklockan och kom in i Stiebers hus. Portvakten betvivlade att Stieber var hemma och Cherval skulle just avlägsna sig när en kvinnoröst ropade från en trappa upp: ”Ja, Stieber är hemma.” Cherval följde rösten och spåret ledde till en person med gröna glasögon som presenterade sig som Stieber. Cherval yttrade då de överenskomna formuleringarna om Sperling och växeln. ”Det duger inte”, avbröt Stieber honom snabbt. ”Du kommer in i mitt hus, frågar efter mig, visas upp, sedan försöker du avlägsna dig, etc. Jag finner det ytterst misstänksamt.” Cherval svarade bryskt. Stieber drog i dörrklockan, flera män uppenbarade sig omedelbart och omringade Cherval, Stieber sträckte sig efter hans rockficka där ett brev syntes. Det innehöll i själva verket inte Chervals instruktioner till Gipperich utan var ett brev från Gipperich till Cherval. Cherval försökte äta upp brevet. Stieber försökte ta det från hans mun, Cherval for ut och bet och attackerade. Maken Stieber försökte rädda ena halvan, fru Stieber den andra halvan och det enda hon belönades med för sin entusiasm var en skada. Oväsendet från scenen hade lockat ut alla de andra hyresgästerna från sina lägenheter. Under tiden hade en av Stiebers typer kastat en guldklocka nedför trapporna, och medan Cherval skrek ”Spion!” skrek Stieber och de andra ”Stoppa tjuven!” Portvakten tog hand om guldklockan och ropet ”Stoppa tjuven!” spred sig. Cherval arresterades och på vägen ut mötes han inte av sin vän Schmidt utan av fem eller sex soldater.

När vi ställs inför fakta försvinner alla de mirakel som Stieber åberopar. Hans agent Fleury hade arbetat i mer än tre veckor, han inte bara avslöjade komplottens övergripande idéer, han hjälpte också till att skapa dem. Stieber behövde bara anlända från Berlin och utrop: *Veni, vidi, vici* [Jag kom, jag såg, jag segrade]! Han kunde lägga fram en redan utarbetad plan inför Carlier och Carlier behövde bara vara ”villig” att ingripa. Fru Stieber behövde inte bli biten av Cherval den 3:e på grund av att herr Stieber stoppade handen i Chervals mun den 4:e. Gipperichs adress och de riktiga instruktionerna behövde inte räddas från den ”farlige Chervals” käke, som Jona från valfiskens buk, efter att hälften hade ätits upp. Det enda mirakel som återstår är den mirakulösa tron hos juryn som Stieber på allvar vågar berätta sådana sagor för. Verkliga representanter för lojala undersåtars idiotiska tänkande! Vid sammanträdet den 18 oktober svor Stieber:

När jag i fängelset till Chervals förvåning visade honom alla de ursprungliga rapporter som han hade skickat till London, insåg han att jag kände till allt och bekände uppriktigt för mig.

De papper som Stieber först visade Cherval var ingalunda hans rapporter från London. Dessa papper skickades, tillsammans med andra dokument från Dietz’ arkiv, först senare till Stieber från Berlin. Först visade han Cherval ett cirkulärbrev undertecknat av Dietz som Cherval just hade fått, och några av de senaste breven från Willich. Hur fick Stieber tillgång till dessa? Medan Cherval var upptagen med att bita och slåss med herr och fru Stieber, skyndade sig den tappre Schmidt-Fleury till fru Cherval, en engelsk kvinna (eftersom Fleury var en tysk affärsman i London talar han givetvis engelska) och berättade att hennes make hade blivit arresterad, att faran var stor, att hon borde överlämna hans papper så att han inte skulle bli ytterligare komprometterad, och att Cherval hade instruerat honom att ge dem till en tredje person. Som bevis för att han verkligen var sändebud visade han henne den vita hatt som han hade tagit från Cherval eftersom den såg alltför demokratisk ut. På så sätt fick Fleury breven från fru Cherval och Stieber fick dem från Fleury.

Hursomhelst hade han nu en mer gynnsam grundval att arbeta på än tidigare i London. Han kunde helt enkelt stjäla Dietz' arkiv, men han kunde inte koka ihop Chervals bevis. Vid sammanträdet den 18 oktober får han följaktligen Cherval att breda ut sig om ”kontakter i Tyskland” så här:

Han hade bott i Rhenlandet sedan länge och mer exakt hade han varit i Köln sedan 1848. Där blev han bekant med Marx och den sistnämnde släppte in honom i Förbundet, som han sedan nitiskt propagerade för i Paris, med element som redan befann sig där som bas.

Cherval nominerades till och antogs i Förbundet av Schapper i London 1846, vid en tidpunkt då Marx var i Bryssel och själv ännu inte medlem i Förbundet.³ Så Cherval kan inte ha släppts in i samma förbund som Marx i Köln 1848.

Vid marsrevolutionens utbrott reste Cherval under några veckor till det rhenska Preussen, men återvände därifrån till London där han stannade utan avbrott från slutet av våren 1848 till sommaren 1850. Han kan därmed inte på samma gång ”nitiskt ha propagerat för Förbundet i Paris”, om inte Stieber, som utför kronologiska mirakel, också har förmåga till rumsliga mirakel och till och med kan förläna en tredje person närvaroegenskaper.

Först efter att han hade fördrivits från Paris lärde Marx känna Cherval ytligt, tillsammans med ett hundratal andra arbetare när han anslöt sig till Arbetarsällskapet på Great Windmill Street i London i september 1849. Så han kan inte ha mött honom i Köln 1848.

Först berättade Cherval sanningen för Stieber på samtliga dessa punkter. Stieber försökte övertala honom att göra falska uttalanden. Lyckades han? Vi har bara Stiebers vittnesmål på att han gjorde det, och det är en brist. Stiebers främsta intresse var givetvis att slå fast ett skenbart samband mellan Cherval och Marx för att upprätta ett konstgjort samband mellan de anklagade i Köln och komplotten i Paris.

Så fort Stieber tvingas gå in på detaljer om förbindelserna och brevväxlingen mellan Cherval och hans kollegor i Tyskland är han noga med att inte ens nämna Köln, och talar istället självgott och utförligt om Heck i Brunswick, Laube i Berlin, Reiningen i Mainz, Tietz i Hamburg, etc., etc., kort sagt om Willich-Schappers parti. Detta parti, säger Stieber, hade ”hand om Förbundets arkiv”. Genom ett missförstånd övergick det från deras händer till hans. I arkiven hittade han *inte en enda rad* som Cherval hade skrivit till någon i London, än mindre till Marx personligen, före september 1850, *före splittringen* av Centralledningen i London.

Med hjälp av Schmidt-Fleury lurade han av fru Cherval hennes makes papper. Men återigen kunde han inte hitta en enda rad som Marx hade skrivit till Cherval. För att råda bot på denna pinsamma situation får han Cherval att skriva i sitt uttalande att

han hade kommit i delo med Marx eftersom den sistnämnde hade krävt att korrespondensen fortfarande skulle skickas till honom trots att Centralledningen nu befann sig i Köln.

Om Stieber inte hittade någon brevväxling mellan Marx och Cherval *före* 15 september 1850, så måste det bero på att Cherval avbröt all brevväxling med Marx *efter* 15 september 1850. *Pends-toi*,

3 Marx betonar det faktum att Cherval släpptes in i De rättfärdigas förbund innan det i juni 1847 omorganiserades till Kommunistiska förbundet. Även om Marx och Engels inte var medlemmar i De rättfärdigas förbund, så hade de kontakt med dess ledare. De gick med på att gå med i förbundet och delta i omorganiseringen av det under förutsättning att det omvandlades från ett konspiratoriskt sällskap till en organisation som byggde på demokratiska principer, och under förutsättning att det antog den vetenskapliga socialismens principer som sitt program.

Figaro, tu n'aurais pas inventé cela! [Släng dig i väggen, Figaro, det kunde du inte ha kommit på!]

De dokument mot de anklagade som mödosamt hade samlats ihop av den preussiska regeringen och delvis av Stieber själv under det 1½ år som utredningen varade, tillbakavisade alla antydningar om ett samband mellan de anklagade och sällskapet i Paris eller den fransk-tyska komplotten.

Hänvändelsen från Centralledningen i London i juni 1850 bevisade att sällskapet i Paris hade upplösts redan innan splittringen i Centralledningen. Sex brev från Dietz' arkiv visade, att efter att Centralledningen flyttade till Köln, så återupprättades sällskapen i Paris av A Meier, ett av sändebuden från Willich-Schappers parti. De brev från det ledande distriktet i Paris som återfanns i arkiven bevisade att det var avgjort fientligt mot Centralledningen i Köln. Slutligen bevisade den franska anklagelseakten att alla de handlingar som Cherval och hans medarbetare anklagades för inte ägde rum förrän 1851. Vid sammanträdet den 8 november inskränkte sig därför Saedt, trots Stiebers avslöjanden, bara till antagandet att det säkert inte var omöjligt att Marx' parti vid någon tidpunkt på något sätt hade varit inblandad i en eller annan komplot i Paris, men att inget var känt om denna komplot eller när den ägde rum, utöver det faktum att Saedt, på officiell order, bedömde det som möjligt. Vad korkad den tyska pressen måste vara för att fortsätta att hitta på historier om Saedts skarpa intelligens.

Den preussiska polisen hade sedan länge försökt övertyga allmänheten att Marx, och via Marx de anklagade i Köln, var inblandade i den fransk-tyska komplotten. Under rättegången mot Cherval skickade polisspionen Beckmann den 25 februari 1852 följande meddelande från Paris till *Kölnische Zeitung*:

Flera av de anklagade har flytt, bland dem en viss A Maier, som beskrivs som en av Marx' och companys agenter.

Varvid *Kölnische Zeitung* tryckte ett uttalande av Marx att "A Maier är en av Schappers och den tidigare preussiske löjtnanten Willichs närmaste vänner, och att han är en fullständig främling för Marx". I sitt vittnesmål den 18 oktober 1852 medgav då Stieber själv:

Medlemmarna i den Centralledning som uteslöts av Marx' parti i London den 15 september 1850 skickade A Maier till Frankrike, etc.

och han avslöjade till och med innehållet i brevväxlingen mellan A Maier och Willich-Schapper. Under poliskampanjen mot främlingar i Paris i september 1851 arresterades en medlem i "Marx' parti", Konrad Schramm, tillsammans med 50 eller 60 andra personer som satt i ett kafé, och kvarhölls i nästan två månader på anklagelsen att ha varit inblandad i komplotten som irländaren Cherval hade anstiftat. Medan han fortfarande satt i polisprefekturans arrest fick han den 16 oktober besök från en tysk, som sa så här till honom:

Jag är en preussisk ämbetsman. Du är medveten om att det har förekommit många arresteringar i hela Tyskland och speciellt i Köln, efter upptäckten av ett kommunistiskt sällskap. Blotta omnämmandet av en persons namn i ett brev räcker för att leda till att han arresteras. Regeringen är något besvärad av det stora antal fångar som den är osäker på om de verkligen är inblandade eller ej. *Vi vet att du inte hade någon del i den fransk-tyska komplotten, men å andra sidan är du mycket nära bekant med Marx och Engels, och är tveklöst välinformerad om alla detaljer i de tyska kommunisternas förbindelser.* Vi skulle vara dig skyldig ett stort tack om du kunde hjälpa oss i detta avseende och ge oss mer detaljerad information om vilka som är skyldiga och vilka som är oskyldiga. På detta sätt skulle du kunna få ett stort antal personer frisläppta. Om du

vill kan vi skriva ett officiellt dokument om ditt uttalande. Du har inget att frukta från ett sådant uttalande. Etc., etc.

Schramm visade givetvis denna milda preussiske ämbetsman på dörren, protesterade till det franska ministeriet mot sådana besök och utvisades i oktober från Frankrike.

Att Schramm var medlem i "Marx' parti" kände den preussiska polisen till utifrån den officiella avskedsansökan som hittats i Dietz' arkiv. Att "Marx' parti" inte hade någon anknytning till Chervals komplott medgav de själva till Schramm. Om det var möjligt att hitta ett samband mellan "Marx' parti" och Chervals komplott så gick det inte att göra i Köln utan bara i Paris, där en medlem i detta parti satt i fängelse samtidigt som Cherval. Men mer än något annat fruktade den preussiska regeringen en konfrontation mellan Cherval och Schramm, som utan tvivel redan på förhand skulle omintetgöra det lyckade resultat de förväntade sig från Parisrättegången vad gällde de anklagade i Köln. Genom att frikänna Schramm avgjorde den franska rannsaktionsdomaren att rättegången i Köln inte på något sätt var förknippad med komplotten i Paris.

Stieber gjorde då ett sista försök:

Avseende ovan nämnda ledare för de franska kommunisterna, Cherval, försökte vi under lång tid förgäves avslöja Chervals verkliga identitet. Slutligen stod det klart från en anmärkning som Marx i förtroende gjorde till en polisagent, att han 1845 hade rymt från ett fängelse i Aachen, där han avtjänade en dom för sedelförfalskning, att Marx sedan lät honom bli medlem i Förbundet under oroligheterna 1848, och att han reste därifrån som sändebud till Paris.

Lika lite som Marx kunde informera Stiebers *spiritus familiaris*, polisagenten, att han hade låtit Cherval bli medlem i Förbundet i Köln 1848, eftersom Schapper hade låtit honom bli medlem i Förbundet i London så tidigt som 1846, eller att han hade förmått honom att bo i London och på samma gång sprida propaganda i Paris, lika lite kunde han informera Stiebers *alter ego*, polisagenten som sådan, att Cherval hade avtjänat ett straff i Aachen 1845 och att han hade förfalskat sedlar, eftersom han fick höra om dessa fakta först i Stiebers vittnesmål. Bara en Stieber kan tillåta sig en sådan omvänd hänvisning. Antiken har efterlämnat sin döende krigare till oss, den preussiska staten kommer att lämna sin *svärande Stieber* till oss.

Under lång, lång tid hade de således förgäves försökt avslöja Chervals verkliga identitet. På kvällen den 2 september anlände Stieber till Paris. På kvällen den 4 arresterades Cherval, på kvällen den 5 togs han från sin cell till ett svagt upplyst rum. Stieber var där, men också en fransk polistjänsteman var närvarande, en elsassare som talade bruten tyska men förstod det perfekt, hade en polismans minne men hade inte något positivt intryck av den arrogant inställsamma polisinspektören från Berlin. I närvaro av denna franska tjänsteman ägde följande samtal rum:

Stieber på tyska: "Hör upp, herr Cherval, vi vet vad som ligger bakom denna affär med ett franskt namn och ett irländskt pass. Vi vet vem du är, du är en rhensk preussare. Ditt namn är K och det är helt upp till dig att slippa konsekvenserna genom att ge en fullständig bekännelse", etc., etc.

Cherval nekade till detta.

Stieber: "Vissa personer som förfalskade sedlar och flydde från preussiska fängelser utlämnades till Preussen av de franska myndigheterna. Så jag vill återigen uppmana dig att tänka igenom det noggrant, straffet är 12 år i isoleringscell."

Den franska polistjänstemannen: ”Vi måste ge mannen tid att tänka över det i sin cell.”

Cherval fördes tillbaka till sin cell.

Naturligtvis kunde inte Stieber tillåta sig att vräka ur sig sanningen, han kunde inte offentligt medge att han försökte tvinga fram falska erkännande ur Cherval genom att frambesvärja spöket om utlämning och 12 års isoleringscell.

Och inte ens nu har Stieber kunnat komma på Chervals verkliga identitet. Han talade fortfarande om honom som Cherval inför juryn, och inte som K. Och inte nog med det. Han visste inte var Cherval egentligen befann sig. Vid sammanträdet den 23 oktober hade han honom fortfarande inlåst i Paris. När Schneider II, försvarets advokat, vid sammanträdet den 27 oktober, frågade ”om tidigare nämnda Cherval var närvarande i London?”, så svarade Stieber att ”han inte kunde ge någon exakt information om detta, och bara kunde informera dem om ryktet att Cherval hade rymt i Paris”.

Den preussiska regeringen drabbades av sitt vanliga öde att bli lurad. Den franska regeringen hade låtit den kratsa den fransk-tyska komplottens kastanjer ur elden men inte äta dem. Cherval hade lyckats få den franska regeringens sympati och några dagar efter Parisassizen lät den honom och Gipperich fly till London. Den preussiska regeringen hade hoppats att Cherval skulle vara ett verktyg för dem till rättegången i Köln, medan de i själva verket gav den franska regeringen ännu en agent.⁴

En dag innan Chervals låtsasflykt fick han besök av en preussisk rackare klädd i svart frack och manschetter, med buskig svart mustasch och kortklippt glest grått hår, med andra ord en väldigt snygg karl som, fick han höra senare, var polislöjtnant Greif, och som faktiskt efteråt presenterade sig som Greif. Greif hade fått komma in till honom med hjälp av en entrébiljett som han (efter att ha kringgått polisprefekten) hade fått direkt från polisministern. Polisministern tyckte det var väldigt roligt att lura de kära preussarna.

Greif: ”Jag är en preussisk ämbetsman. Jag har blivit sänd hit för att förhandla med dig. Du kommer aldrig att komma ut härifrån utan vår hjälp. Jag har ett förslag till dig. Vi behöver dig som vittne i Köln. Om du lämnar in en begäran till den franska regeringen att lämna över dig till Preussen så har de gått med på att ge sin tillåtelse. Efter att du har fullföljt dina åtaganden och fallet är slut kommer vi på hedersord släppa dig fri.”

Cherval: ”Jag kommer att komma ut utan din hjälp.”

Greif (med eftertryck): ”Det är omöjligt!”

Greif lät också hämta Gipperich till sig och föreslog att han skulle tillbringa 5 dagar i Hannover som kommunistiskt hemligt sändebud. Nästa dag flydde Cherval och Gipperich. De franska myndigheterna flinade, telegraferna rapporterade de dåliga nyheterna till Berlin och så sent som den 23 oktober svor Stieber inför rätta att Cherval var inlåst i Paris, och så sent som 27 oktober kunde han inte ge några upplysningar och hade bara hört rykten om att Cherval hade flytt ”i Paris”. Under

⁴ I sin bok *Herr Vogt*, i efterordet till den, och i efterordet till 1875 års upplaga av *Avslöjanden rörande rättegången mot kommunister i Köln*, lade Marx fram nya data som avslöjade Cherval som spion och *agent provocateur*. Enligt dessa data var Cherval, vars verkliga namn var Joseph Crémer, agent för det preussiska särskilda sändebudet i Paris och fransk spion. Han flydde från fängelset med den franska och preussiska polisens vetskap. När han anlände till London i maj 1852 fick han bli medlem i Tyska arbetarnas utbildningssällskap som leddes av Schapper, men utelöts inom kort från det på grund av sin roll som provokatör i fallet med den så kallade fransk-tyska komplotten.

tiden hade polislöjtnant Greif besökt Cherval i London tre gånger medan domstolsförhandlingarna pågick i Köln, för att bland annat hitta Nettes adress i Paris i tron att han kunde mutas att vittna mot de åtalade i Köln. Planen slog slint.

Stieber hade sina skäl att kasta en slöja av osäkerheter över sina relationer till Cherval. K förblev därför Cherval, preussaren förblev irländare och Stieber vet än i dag inte var Cherval befinner sig och vilken "hans verkliga identitet" är.*

I Chervals brevväxling med Gipperich hade trion Seckendorf-Saedt-Stieber äntligen hittat det de letade efter:

Schinderhannes, Karlo Moor
Som jag tog som förebild, absolut
[Heinrich Heine, "Sångernas bok", "Drömbilder"]

För att Chervals brev till Gipperich skulle bli djupt inpräglat i den slöa hjärnsubstansen hos de 300 höga skattebetalare som juryn representerade, fick det äran av att läsas upp högt tre gånger. Bakom detta ofarliga zigenska tungsinne kan ingen erfaren person undgå att se pajasen som försöker se skrämmande ut, både för sig själv och andra.

Dessutom delade Cherval & company demokraternas allmänna förväntan att andra [söndagen] i maj 1852 skulle göra underverk, så därför beslutade de att ansluta sig till revolutionen den dagen. Schmidt-Fleury hade hjälpt till att skänka denna fixa idé en sorts plan, så nu blev Cherval & companys aktiviteter juridiskt en komplott. Via dem fick man således bevis för att komplotten som inte hade genomförts av de anklagade i Köln mot den preussiska regeringen åtminstone hade genomförts av Chervals parti mot Frankrike.

Med hjälp av Schmidt-Fleury hade den preussiska regeringen försökt ljuga ihop något som liknade ett samband mellan komplotten i Paris och de anklagade i Köln, ett samband vars sanning Stieber svor på under ed. Denna treenighet mellan Stieber, Greif och Fleury spelade huvudrollen i Chervals komplott. Vi kommer att se dem i arbete igen.

Låt oss sammanfatta:

A är republikan. B kallar sig också republikan. A och B är fiender, B får i uppdrag av polisen att bygga en djävulsmaskin. Varvid A dras inför rätta. Om B har byggt maskinen istället för A så beror

---

* Inte ens i *Svartboken* vet Stieber vem Cherval verkligen är. I Del II, s 38, under nr 111, Cherval: står det se Crämer, och under nr 116, Crämer, står det: "som vi sa i nr 111 har han varit mycket aktiv i Kommunistiska förbundet under namnet Cherval. I Förbundet är han också känd som Frank. Under namnet Cherval dömdes han till 8 års fängelse av Parisassizen i februari 1853 [det ska vara 1852] men rymde inom kort och flydde till London." Stieber är så okunnig i Del II, där han anger en lista av de misstänkta i bokstavs- och nummerordning och med sina kännetecken, att han redan har glömt att han i Del I har låtit undslippa sig medgivandet: "Cherval är son till en rhensk ämbetsman vid namn Joseph Krümer, som [vem? Fadern eller sonen?] missbrukade sina kunskaper i litografi för att förfälska sedlar, och arresterades för detta men rymde 1844 från fängelset i Köln [fel, det ska vara Aachen] och flydde till England och senare Paris." — Jämför detta med Stiebers vittnesmål inför juryn som citeras ovan. Faktum är att polisen är helt oförmögna att tala sanning. (Not av Engels i 1885 års upplaga.) *Svartboken* syftar på boken *Die Communisten-Verschwörungen des neunzehnten Jahrhunderts*, Berlin, Del I 1853, Del II 1854, av polistjänstemännen Wermuth och Stieber. I sin artikel "[Till kommunistiska förbundets historia](#)" (1885) beskriver Engels den som en "grovt hopplock, som vimlar av avsiktliga förfälskningar, påhittade av två av de mest föraktliga polisuslingarna i vårt århundrade". I appendix till första delen, vilken som upplysning till polisagenter påstod sig redogöra för arbetarrörelsens historia, återgavs en del av Förbundets dokument som hade hamnat i polisens händer. Andra delen innehöll en "svart lista" och biografiska detaljer om personer med anknytning till arbetarrörelsen och den demokratiska rörelsen.

det på fiendskapen mellan A och B. För att hitta bevis på A:s skuld inkallas B som vittne mot honom. Det var det komiska med Chervals komplott.

Det är lätt att förstå att vad allmänheten anbelangar, var logiken i detta en flopp. Stiebers ”objektiva” avslöjanden löstes upp i stinkande ånga, Åtalsnämndens klagomål att ”det inte fanns några objektiva bevis på ett åtalbart brott” var helt sanna. Nya polismirakel hade blivit nödvändiga.

IV. Den ursprungliga protokolls-boken

Under sammanträdet den 23 oktober tillkännagav rättegångens domare: ”Poliskommissarie Stieber har meddelat mig att han måste avge viktiga nya vittnesmål”, och i detta syfte kallade han tillbaka vittnet till vittnesbåset. Upp hoppade Stieber och föreställningen började.

Hittills hade Stieber beskrivit Willich-Schapper-partiets, eller kortare Cherval-partiets, aktiviteter, som ägde rum både *före* och *efter* arresteringarna av de anklagade i Köln. Han sa inget om de anklagade själva, varken *före* eller *efter* arresteringen av dem. Chervals komplott ägde rum efter arresteringarna av dem och Stieber förkunnade nu:

I mitt tidigare vittnesmål beskrev jag bara Kommunistiska förbundets utveckling och dess medlemmars aktiviteter *fram till den tidpunkt* då de nu anklagade männen *arresterades*.

Således medgav han att Chervals komplott inte hade något att göra med ”Kommunistiska förbundets utveckling och dess medlemmars aktiviteter”. Han erkände att hans tidigare vittnesmål var ogiltigt. Han var i själva verket så självbelåten om sina uttalanden den 18 oktober att han ansåg det helt överflödigt att fortsätta att identifiera Cherval med ”Marx’ parti”.

För det första [sa han] existerar Willichs fraktion fortfarande, och av dess medlemmar har hittills bara Cherval i Paris gripits, etc.

Aha! Så ledaren Cherval är en av Willich-fraktionens ledare.

Men nu ville Stieber göra några *ytterst viktiga* tillkännagivanden, dvs. inte bara de *allra senaste* tillkännagivandena, utan de *allra viktigaste*. De allra senaste och viktigaste! Dessa ytterst viktiga tillkännagivanden skulle förlora en del av sin betydelse om inte obetydligheten hos hans tidigare tillkännagivanden betonades. Fram till nu, sa Stieber, har jag egentligen inte sagt någonting, men nu är det dags. Hör upp! Hittills har jag talat om Chervals parti, som är fientligt inställt till de anklagade, och strängt taget har inget av det någon plats här. Men nu ska jag diskutera ”Marx’ parti”, och den här rättegången handlar uteslutande om Marx’ parti. Men Stieber kunde inte framställa det hela på det sättet. Så han säger:

Fram till nu har jag beskrivit Kommunistiska förbundet *innan* de anklagade arresterades. Nu ska jag beskriva Förbundet *efter* arresteringen av dem.

Med karakteristisk värdighet lyckas han förvandla även rent retoriska fraser till mened.

Efter arresteringen av de anklagade i Köln bildade Marx en ny centralledning.

Det framgår av uttalandet från en polisagent som den bortgångne polischefen Schulz obemärkt hade lyckats smuggla in i Förbundet i London och i Marx omedelbara närhet.

Den nya centralledningen hade en protokollsbok och denna pärm, den ”ursprungliga protokollsboken”, befann sig nu i Stiebers ägo. Förskräckliga intriger i Rhenprovinsen, i Köln och till och med i själva rättssalen, bevisas av den ursprungliga protokollsboken. Den innehåller bevis på att de anklagade hade upprätthållit en oavbruten brevväxling med Marx genom själva fängelsets murar. Om Dietz’ arkiv var Gamla testamentet, så är med andra ord den ursprungliga protokollsboken Nya testamentet. Det Gamla testamentet var inslaget i hård vaxduk, men det Nya testamentet är inbundet i lömskt rött saffian. Rött saffian är förvisso ett anslående bevis, men idag är folk ännu mer skeptiska än på Thomas tid, de tror inte ens det de ser med egna ögon. Vem tror fortfarande på testamenten, oavsett om de är gamla eller nya, nu när mormonernas religion har blivit uppfunnen? Men Stieber, som inte är helt negativt inställd till mormonismen, har förutsett även detta.

Det kan invändas [noterade mormonen Stieber] att detta inte är något annat än lögnar från föraktliga polisagenter, men [svor Stieber] jag har fullständiga bevis på sanningsenligheten och tillförlitligheten i deras rapporter.

Lyssna bara på det! Bevis på deras sanningsenlighet och bevis på deras tillförlitlighet? Och dessutom fullständiga bevis! Och vilka är dessa bevis?

Stieber hade sedan länge vetat

att det fanns en hemlig brevväxling mellan Marx och de anklagade männen i fängelset, men hade inte lyckats spåra upp den. Men *föregående söndag anlände en speciell kurir från London* med nyheter att vi till sist hade lyckats avslöja den hemliga adress varifrån brevväxlingen hade genomförts. Det var adressen till D Kothes, en affärsman i den gamla marknaden där. Samma kurir hade med sig den ursprungliga protokollsbok som centralledningen i London använde, och som hade anskaffats från en medlem i Förbundet för pengar.

Stieber meddelade sedan polischef Geiger och postmyndigheterna.

De nödvändiga försiktighetsåtgärderna vidtogs och *efter mindre än två dagar* innehöll kvällsposten från London ett brev adresserat till Kothes. *På order från allmänna chefsåklagaren* beslagtogs och öppnades brevet, och i det återfanns en 7 sidor lång genomgång till försvarsadvokaten Schneider II, med Marx’ egen handstil. Den angav den försvarsmetod som advokaten skulle använda.... På brevets baksida fanns ett stort B. Brevet kopierades och en lätt avtagbar del av originalet behölls tillsammans med *originalkuvertet*. Därefter lades brevet i ett nytt kuvert, förseglades och överlämnades till en polisman från en annan stad med order om att han skulle resa till Kothes och presentera sig som ett hemligt sändebud från Marx, etc.

Stieber berättade sedan resten av den motbjudande fars som polisen utförde, om hur polisen från en annan stad hade låtsat vara ett hemligt sändebud från Marx, etc. Kothes arresterades den 18 oktober och efter 24 timmar sa han att B på brevets insida stod för Bermbach. Den 19 oktober arresterades Bermbach och hans hus genomsöktes. Den 21 oktober släpptes Kothes och Bermbach fria.

Stieber avgav detta vittnesmål lördagen den 23 oktober. ”*Föregående söndag*”, dvs. söndagen den 17 oktober, påstods vara den dag då den speciella kuriren anlände med Kothes’ adress och den ursprungliga protokollsboken, och två dagar efter kuriren anlände brevet till Kothes, dvs. den 19 oktober. Men Kothes hade blivit arresterad redan den 18 oktober eftersom polisen från en annan stad hade överlämnat brevet den 17 oktober. Brevet till Kothes anlände alltså två dagar innan kuriren med Kothes’ adress, dvs. att Kothes arresterades den 18 oktober för ett brev som han inte

fick förrän den 19 oktober. Ett kronologiskt mirakel?

Efter att ha ansatts av försvaret sa Stieber senare att kuriren med Kothes' adress och den ursprungliga protokollsboken hade anlänt den 10 oktober. Varför den 10 oktober? Eftersom 10 oktober också råkar vara en söndag, och den 23 oktober skulle den också vara en "föregående" söndag, och på detta sätt kunde den ursprungliga vittnesutsagan om föregående söndag vidhållas, och i denna mån kunde meneden döljas. Men i så fall anlände inte brevet två dagar utan en hel vecka efter kuriren. Meneden gällde nu brevet snarare än kuriren. Stiebers ed är som Luthers bonde. Om man hjälper honom att stiga upp på hästen från ena sidan så faller han ner på den andra.

Och vid sammanträdet den 3 november förkunnade slutligen polislöjtnant Goldheim från Berlin att polislöjtnant Greif från London hade levererat protokollsboken till Stieber den 11 oktober, dvs. på en måndag, i hans och polischef Wermuths närvaro. Goldheims uttalande gör därmed Stieber skyldig till mened två gånger.

Som det ursprungliga kuvertet med poststämpeln från London visar, postade Marx brevet till Kothes på torsdagen den 14 oktober. Så brevet borde ha kommit fram på fredag kväll, den 15 oktober. För att en kurir skulle ha överlämnat Kothes adress och den ursprungliga protokollsboken två dagar innan brevet anlände, så måste han kommit onsdagen den 13 oktober. Han kan inte ha anlänt den 17 oktober, och inte heller den 10 eller den 11.

I sin roll som kurir hade Greif verkligen med sig den ursprungliga protokollsboken från London till Stieber. Stieber var lika medveten om pärmens verkliga innebörd som hans kompis Greif. Han tvekade därför att lägga fram den inför rätten, ty den här gången handlade det inte bara om yttrandet bakom fängelsegaller i Mazas. Sedan kom brevet från Marx. Det var en gudagåva för Stieber. Kothes är bara en adress, ty brevets innehåll var inte avsett för Kothes utan för stora B på baksidan av det bifogade förseglade brevet. Kothes är därmed inget annat än en adress. Låt oss anta att han är en *hemlig* adress. Låt oss vidare anta att han är den hemliga adress via vilken Marx kommunicerar med de anklagade i Köln. Låt oss slutligen anta att våra Londonagenter hade skickat samma kurir samtidigt med både den ursprungliga protokollsboken och denna hemliga adress, men att brevet kom fram två dagar efter kuriren, adressen och protokollsboken. På så sätt slår vi ihjäl två flugor i en smäll. För det första har vi bevis för den hemliga brevväxlingen med Marx och för det andra bevisar vi att den ursprungliga protokollsboken är autentisk. Protokollsbokens äkthet bevisas av att adressen är korrekt, adressens riktighet visas av brevet. Våra agenter sanningsenlighet och tillförlitlighet bevisas av adressen och brevet, protokollsbokens äkthet bevisas av våra agenter sanningsenlighet och tillförlitlighet. *Vilket skulle bevisas.* Sedan kommer den muntra komedin med polisen från en annan stad och sedan kommer de mystiska arresteringarna. Publiken, juryn och till och med anklagade är helt förbluffade.

Men varför lät inte Stieber sin *speciella kurir* anlända den 13 oktober, vilket skulle ha varit enkelt för honom? Eftersom han i så fall inte skulle ha varit speciell, eftersom, som vi har sett, kronologi inte var hans starka sida och en vanlig kalender är under en preussisk poliskommissaries värdighet. Dessutom behöll han det ursprungliga kuvertet, så vem skulle kunna reda ut affären?

Men när Stieber vittnade så komprometterade han sig ända från början genom att utelämna ett faktum. Om hans agenter kände till Kothes adress så skulle de också veta vem den mystiske B var som nämndes på baksidan av brevet inuti. Stieber var så lite insatt i bokstaven B:s mysterier att han

den 17 oktober lät visitera Becker i fängelset i hopp om att hitta brevet från Marx på honom. Först från Kothes uttalande fick han veta att B stod för Bermbach.

Men hur hamnade Marx' brev i den preussiska regeringens händer? Mycket enkelt. Den preussiska regeringen öppnar regelbundet brev som anförtrots dess posttjänst, och under rättegången i Köln gjorde den det särskilt ihärdigt. I Aachen och Frankfurt am Main kunde man höra en del snygga historier om det. Det var en ren slump om ett brev slank igenom eller inte.

När historien om den ursprungliga kuriren föll samman måste den om den ursprungliga protokollsboken dela dess öde. Givetvis misstänkte inte Stieber detta vid sammanträdet den 23 oktober, då han triumferande avslöjade innehållet i Nya testamentet, dvs. den röda boken. Det omedelbara resultatet var att Bermbach, som var närvarande vid rättegången som vittne, arresterades på nytt.

Varför arresterades Bermbach på nytt?

På grund av de papper som hittades på honom? Nej, ty efter att hans hus hade genomsökts släpptes han fri igen. Han arresterades 24 timmar efter Kothes. Om han hade haft några komprometterande dokument, så skulle de säkert ha försvunnit tills dess. Varför arresterades då vittnet Bermbach, när vittnena Hentze, Hätzel, Steingens, som hade bevisats vara medbrottslingar eller medlemmar i Förbundet, fortfarande satt på vittnesbänken utan att antastas?

Bermbach hade fått ett brev från Marx som bara innehöll en kritik av åtalet och inget annat. Det medgav Stieber eftersom brevet fanns för juryn att titta på. Men han avfattade erkännandet på sitt överdrivna polismannasätt så här: "Marx utövar själv ett oavbrutet inflytande över det nuvarande fallet från London." Och juryn kan fråga sig, som Guzot frågade sina väljare: *Est-ce que vous vous sentez corrompus?* (Känner ni er fördärvade?) Vad var då orsaken till arresteringen av Bermbach? Ända från utredningens början har den preussiska regeringen *av principskäl konsekvent* försökt beröva de anklagade alla medel att försvara sig. I direkt motsättning till lagen fick inte försvarsadvokaterna träffa de anklagade ens efter att anklagelseakten hade presenterats. Enligt sitt eget vittnesmål hade Stieber haft tillgång till Dietz' arkiv sedan 5 augusti 1851. Men Dietz' arkiv bifogades inte till åtalet. Inte förrän 18 oktober 1852 lades det fram mitt under ett offentligt förhör – och bara så mycket som Stieber tyckte var klokt presenterades. Juryn, de anklagade och allmän-

heten togs på sängen och blev överraskade. Försvarsadvokaten stod hjälplös inför den överraskning som polisen hade förberett.

Och än mer efter presentationen av den ursprungliga protokollsboken! Den preussiska regeringen darrade vid tanken på avslöjanden. Men Bermbach hade fått material till försvaret från Marx, och det kunde förutsägas att han skulle få information om protokollsboken. Arresteringen betecknade tillkännagivandet av ett nytt brott, att brevväxla med Marx, och straffet för detta brott var fängelse. Det var ämnat att avskräcka alla preussiska medborgare från att låta någon använda deras adress. *A bon entendeur demi mot.* [Ett ord till den vise är tillräckligt.] Bermbach *låstes in* så att bevis till försvaret kunde *låsas ute*. Och Bermbach blev kvar i fängelset i fem veckor. Ty om de hade släppt honom fri direkt efter att fallet var avslutat skulle de preussiska domstolarna offentligt ha förkunnat sin fogliga underkastelse under den preussiska polisen. Så Bermbach blev kvar i fängelse till den preussiska domarkårens stora ära.

Stieber svor på att

Marx efter arresteringen av de anklagade i Köln samlade ihop resterna av sitt parti i London och bildade en ny centralledning med omkring 18 personer, etc.

Resterna hade aldrig fallit i bitar, för de var så förenade att de ända sedan september 1850 hade bildat ett privat sällskap. Men efter ett ord från Stieber försvann de omedelbart, bara för att återupplivas på en annan order från Stieber efter arresteringen av de anklagade i Köln, och den här gången för att uppträda i form av en ny centralledning.

Måndagen den 25 oktober kom *Kölnische Zeitung* till London med en redogörelse för Stiebers vittnesmål den 23 oktober.

”Marx’ parti” hade varken bildat en ny centralledning eller fört protokoll om sina möten. De gissade genast vem som hade varit huvudtillverkare av Nya testamentet – *Wilhelm Hirsch* från Hamburg.

I början av december 1851 dök Hirsch upp i ”Marx’ sällskap” och sa att han var en kommunistisk flykting. Samtidigt anlände brev från Hamburg som fördömde honom som spion. Men det beslutades att för tillfället låta honom bli kvar i sällskapet och bevaka honom för att skaffa bevis på hans oskuld eller skuld. Vid mötet den 15 januari 1852 lästes ett brev från Köln upp, där en av Marx’ vänner skrev om att rättegången ännu en gång hade skjutits upp och om svårigheterna till och med för anhöriga att få träffa de anklagade. Vid detta tillfälle nämndes fru doktor Daniels. Folk slogs av det faktum att Hirsch inte sågs till igen efter detta möte, varken i någons ”omedelbara närhet” eller på avstånd. Den 2 februari 1852 underrättades Marx från Köln om att fru doktor Daniels’ hus hade genomsökts på grund av en angivelse till polisen som hävdade att ett brev från fru Daniels till Marx hade lästs upp i det kommunistiska sällskapet i London, och att Marx hade instruerats att skriva tillbaka till henne och berätta att han var upptagen med att omorganisera Förbundet i Tyskland, etc. Denna angivelse fyller bokstavligen hela första sidan i den ursprungliga protokollsboken.

Marx svarade med vändande post, att eftersom fru Daniels aldrig hade skrivit till honom så kunde han omöjligen ha läst upp ett brev från henne. Hela angiveriet hade hittats på av en viss Hirsch, en depraverad ung man som inte hade några invändningar mot att förse den preussiska polisen med så många lögner som de kan tänka sig att betala för kontant.

Efter 15 januari försvann Hirsch från mötena. Han uteslöts nu formellt ur sällskapet. På samma

gång beslutades att byta tid och plats för mötena. Dittills hade mötena ägt rum på *torsdagar* i lokaler som tillhörde J W Masters, Markethouse, på Farringdon Street i City. Från och med nu enades man om att sällskapet skulle träffas på *onsdagar* på krogen Rose and Crown, Crown Street, Soho. Hirsch, som ”polischef Schulz obemärkt hade lyckats smuggla in i Förbundet i London och i Marx omedelbara närhet”, var trots sin ”närhet” så sent som 8 månader senare omedveten om plats och dag för mötena. Både före och efter februari fortsatte han att skapa sin ”*ursprungliga protokollsbok*” på en torsdag och datera mötena till torsdagar. Om vi tittar i *Kölnische Zeitung* går det att hitta följande: protokoll från 15 januari (torsdag), likaså 29 januari (torsdag), och 4 mars (torsdag), och 13 maj (torsdag), och 20 maj (torsdag), och 22 juli (torsdag), och 29 juli (torsdag), och 23 september (torsdag) och 30 september (torsdag).

Värdshusvärden på krogen Rose and Crown gjorde ett uttalande inför domaren på Marlborough Street med innebörden att ”Doktor Marx’ krets” hade träffats på hans krog varje onsdag sedan februari 1852. Liebknecht och Rings, som Hirsch hade namngivit som sekreterare för sin ursprungliga protokollsbok, fick sina underskrifter bevitnade av samma domare. Och slutligen hämtades de protokoll som Hirsch hade fört för Stechans Arbetarsällskap⁵ så att man kunde jämföra hans handstil med den i den ursprungliga protokollsboken.

På detta sätt bevisades den ursprungliga protokollsbokens oäkta karaktär utan att det blev nödvändigt att ägna sig åt en kritik av dess innehåll, som krossades av sina egna motsättningar.

Den verkliga svårigheten var hur dessa dokument skulle skickas till advokaten. Den preussiska posten var bara en utpost som låg mellan den preussiska gränsen och Köln, och var utformad för att ointetgöra passagen av ammunition till försvaret.

Det blev nödvändigt att använda omvägar, så de första dokumenten, som skickades iväg den 25 oktober, anlände till Köln först den 30 oktober.

Försvarsadvokaten tvingades till en början nöja sig med de mycket magra resurser som fanns tillgängliga i Köln. Det första slaget mot Stieber kom från ett håll som han inte hade förutsett. Fru Daniels’ far Müller, en kunglig advokat med högsta renommé som juridisk expert, och välkänd för sina konservativa uppfattningar, förkunnade den 26 oktober i *Kölnische Zeitung* att hans dotter aldrig någonsin hade brevväxlat med Marx, och att Stiebers ursprungliga pärm var ett ”vilsledande” verk. Det brev som Marx hade skickat till Köln den 3 februari 1852, i vilket Hirsch omnämndes som spion och tillverkare av falska polisanteckningar, återfanns av en slump och ställdes till försvarrets förfogande. Ett verkligt exempel på W Liebknechts handstil hittades i ”Marx’ partis” begäran om utträde från Great Windmill Street Society, som fanns i Dietz’ arkiv. Slutligen fick försvarsadvokat Schneider II, via Birnbaum som var sekreterare i Rådet för stöd åt fattiga i Köln, tag i en del äkta brev från Liebknecht, och äkta brev från Rings från en privat sekreterare vid namn Schmitz. Advokaten jämförde protokollsboken med Liebknechts handstil i begäran om utträde och även med Rings’ och Liebknechts brev.

---

5 Syftar på det arbetarsällskap som bildades i London i januari 1852 med stöd från Marx, och vars ordförande var en flyktning från Hannover, snickaren Gottlieb Stechan. Det bestod av arbetare som hade brutit med Tyska arbetarnas utbildningssällskap, som hade hamnat under inflytande från Willich-Schappers fraktion. Georg Lochner, en arbetare som stod nära Marx och Engels och var medlem i Kommunistiska förbundet, deltog också aktivt i organiserandet av detta sällskap. Senare blev många, inklusive Stechan själv, påverkad av Willich-Schappers fraktion och anslöt sig till denna grupp.

Stieber, som redan var oroad över förkunnandet från Müller, den kungliga advokaten, fick nu höra om dessa olycksbådande undersökningar av handstilar. För att föregripa det överhängande slaget rusade han återigen upp under sammanträdet den 27 oktober, och förkunnade att

det faktum att Liebknechts signatur i protokolls-boken skiljer sig avsevärt från en signatur som redan fanns i handlingarna hade verkat mycket misstänkt för honom. Han hade därför gjort ytterligare förfrågningar och fått höra att undertecknaren i protokolls-boken i fråga var H Liebknecht medan namnet i handlingarna föregicks av initialen W.

När advokaten, Schneider II, frågade honom: ”Vem informerade er om att det också finns en H Liebknecht?”, vägrade Stieber att svara. Schneider II frågade då om ytterligare information om Rings och Ulmer som också fanns som sekreterare i protokolls-boken tillsammans med Liebknecht. Stieber anade en ny fälla. Han ignorerade frågan tre gånger och försökte dölja sin förlägenhet och återfå sin fattning genom att tre gånger och utan orsak berätta hur han hade kommit i besittning av protokolls-boken. Till sist stammade han: namnen Rings och Ulmer är troligen inte verkliga namn överhuvudtaget utan bara ”*förbundsnamn*”. Stieber förklarade att fru doktor Daniels nämndes så ofta i protokolls-boken som en av Marx’ brevskrivare genom att gissa att man kanske egentligen *menade* den unge notarien Bermbach när det i pärmen *stod* fru doktor Daniels. Advokaten von Hontheim frågade honom om Hirsch. Stieber svor att

han inte kände den här mannen Hirsch heller. Men i motsats till ryktena är det tvärtom uppenbart att han inte är preussisk agent, om bara på grund av att den preussiska polisen letar efter honom.

På signal från Stieber kilade Goldheim fram och sa att

han i oktober 1851 skickades till Hamburg för att gripa Hirsch.

Vi kommer att få se hur samme Goldheim påföljande dag skickades till London för att gripa samme Hirsch. Så samme Stieber som hävdade att han hade köpt Dietz’ arkiv och den ursprungliga protokolls-boken från flyktingar kontant påstår nu att Hirsch inte kan vara en preussisk agent eftersom han är flykting! Man behöver bara vara flykting för att Stieber kan garantera en absolut örlighet eller absolut omutbarhet precis som det passar hans berättelse. Och är inte Fleury likaså en politisk flykting, samme Fleury som Stieber fördömde som polisagent vid sammanträdet den 3 november?

När försvaret av hans ursprungliga protokolls-bok hade brutits igenom på alla sidor, sammanfattade Stieber situationen den 27 oktober med ett klassiskt uppvisande av fräckhet, och sa att

hans tilltro till protokolls-bokens äkthet är starkare än någonsin.

Vid sammanträdet den 29 oktober jämförde en expert Liebknechts och Rings brev, som hade lämnats in av Birnbaum och Schmitz, med protokolls-boken och förkunnade att signaturerna i den sistnämnda var *falska*.

I sitt tal sa chefen för åklagarmyndigheten, Seckendorf:

Informationen i protokolls-boken sammanfaller med fakta som hämtats ur andra källor. Men åklagaren är helt oförmögen att bevisa bokens äkthet.

Boken är äkta men dess äkthet kan inte bevisas. Nya testamentet! Seckendorf fortsatte:

Men försvaret har själv visat att boken åtminstone innehåller mycket som är sant, den ger oss till exempel information om Rings' aktiviteter, som nämns där, aktiviteter som ingen kände till tidigare.

Om ingen kände till Rings' aktiviteter innan, så ger inte protokollsboken någon ny information om dem heller. Därmed kunde uttalandena om Rings' aktiviteter inte bekräfta sanningshalten i protokollsbokens innehåll, och vad gäller dess form visade den att signaturen från en medlem i "Marx' parti" *egentligen* var falsk och hade förfalskats. Enligt Seckendorf bevisade det alltså att "boken åtminstone innehåller mycket som är sant" – dvs. *en verklig förfalskning*. Cheferna för åklagarmyndigheten (Saedt-Seckendorf) och postmyndigheterna hade tillsammans med Stieber öppnat brevet till Kothes. Därmed visste de när det kom fram. Därmed visste de att Stieber begick mened när han fick kuriren att anlända först den 17 oktober, och senare den 10, och brevet först den 19 oktober och sedan den 12. De var hans medbrottslingar.

Vid sammanträdet den 27 oktober försökte Stieber förgäves uppträda lugnt. Han fruktade att det vilken dag som helst kunde komma komprometterande dokument från London. Stieber kände sig illa till mods, och den preussiska staten, som han förkroppsligade, var också illa till mods. Den offentliga exponeringen hade nått ett farligt skede. Så den 28 oktober skickades polislöjtnant Goldheim till London för att rädda fosterlandet. Vad gjorde Goldheim i London? Med hjälp av Greif och Fleury försökte han övertala Hirsch att resa till Köln, och under namnet *H Liebknecht* svära på protokollsbokens äkthet. Hirsch lovades en rejäl statlig pension, men Hirschs polisinstinkter var lika goda som Goldheims. Hirsch visste att han varken var allmän åklagare eller polislöjtnant eller poliskommissarie, och därmed inte hade privilegiet att begå mened ostraffat. Hans instinkter sa honom att han skulle överges så fort saker och ting började gå fel. Hirsch ville inte bli syndabock. Han helt enkelt vägrade. Men Preussens kristet tyska regering vann varaktig berömmelse för att ha försökt muta en man att vittna falskt under en straffrättslig utredning där dess egna medborgares huvuden stod på spel.

Således återvände Goldheim till Köln utan att ha uppnått sitt mål.

När åklagaren under sammanträdet den 3 november hade avslutat sitt tal och innan försvarsadvokaten hann påbörja sitt, rusade Stieber som satt mellan de två upp och svor att

han nu hade beordrat fortsatta undersökningar av protokollsboken. Han hade skickat polislöjtnant Goldheim från Köln till London för att genomföra undersökningen där. Goldheim reste den 18 oktober och återvände den 2 november. Här är Goldheim.

På signal från sin härskare kilade Goldheim fram och svor att

han när han anlände till London först åkte till polislöjtnant Greif som tog med honom till polisagent Fleury i stadsdelen Kensington, ty det var från Fleury som Greif hade fått boken. Det erkände Fleury för honom, vittnet Goldheim, och bedyrade att han verkligen hade fått boken från en medlem i Marx' parti vid namn H Liebknecht. Fleury kände definitivt igen det kvitto som H Liebknecht hade givit honom för pengarna han fick för boken. Goldheim kunde inte få tag i Liebknecht själv i London eftersom han, enligt Fleury, var rädd att uppträda offentligt. Under sin vistelse i London blev vittnet övertygat om att bokens innehåll, fransett några fel, var fullständigt äkta. Pålitliga agenter som hade varit närvarande vid Marx' möten hade bekräftat detta till honom. Men boken själv var inte den ursprungliga protokollsboken utan bara en

anteckningsbok om vad som pågick på Marx' möten. Det finns bara två möjliga förklaringar till bokens erkänt ganska dunkla ursprung. Antingen kommer den, som agenten insisterar, egentligen från Liebknecht, som har vägrat ge ett exempel på sin handstil för att det inte ska finnas några bevis för förräderi, eller så fick agent Fleury anteckningar till boken från Dronke och Imandt, två andra av Marx' emigrantvänner, och satte ihop dem i form av en ursprunglig protokollsbok för att öka värdet på sin vara. Polislöjtnant Greif har officiellt sagt att Dronke och Imandt ofta umgicks med Fleury.... Vittnet Goldheim försäkrar att hans vistelse i London övertygade honom om att allt som tidigare sagts om hemliga möten i Marx' hem, om kontakterna mellan London och Köln och den hemliga brevväxlingen, etc., var sant in i minsta detalj. Som bevis för hur välinformerade de preussiska agenterna än idag var i London, kunde han informera rätten om att det ägde rum ett fullständigt hemligt möte i Marx' hus den 27 oktober för att diskutera vilka åtgärder som skulle vidtas för att motverka protokollsboken och framför allt poliskommissarie Stiebers arbete, eftersom han var nagel i ögat på Londonpartiet. Tillämpliga beslut och dokument skickades fullständigt hemligt till advokaten, Schneider II. I synnerhet fanns bland de papper som skickades till Schneider II ett privat brev som Stieber själv skrev till Marx i Köln 1848, och som Marx hittills hade hemlighållit i förhoppning om att det skulle kunna användas för att kompromettera vittnet Stieber.

Vittnet Stieber rusade upp och tillkännagav att han hade skrivit till Marx om ett okänt förtal, och hade hotat att stämma honom, etc.

Ingen annan än Marx och han kunde känna till detta, och det var faktiskt det starkaste beviset på att informationen från London var korrekt.

Så enligt Goldheim är den ursprungliga protokollsboken "*fullständigt äkta*", fransett de falska delarna. Det som övertygade honom om dess äkthet är speciellt omständigheten att den ursprungliga protokollsboken inte är någon ursprunglig protokollsbok utan bara en "*anteckningsbok*". Och Stieber? Han blev ingalunda förbluffad. Tvärtom hade hans sinne befriats från en stor tyngd. I sista ögonblicket, när åklagarens sista ord knappt hade klingat ut och innan försvarets första ord hade yttrats, lyckades Stieber med sin Goldheims hjälp snabbt förvandla den ursprungliga protokollsboken till en anteckningsbok. När två poliser anklagar varandra för att ljuga, bevisar det då inte att båda är vana att berätta sanningen? Med Goldheim kunde Stieber dölja sin reträtt.

Goldheim vittnade att "han när han anlände till London först åkte till polislöjtnant Greif som tog med honom till polisagent Fleury i stadsdelen Kensington". Vem skulle inte svära på att den stackars Goldheim och polislöjtnant Greif måste ha slitit ut sig med att gå eller köra till Fleurys hus i den avlägsna stadsdelen Kensington? Men polislöjtnant Greif bor i samma hus som polisagent Fleury, han bor faktiskt högst upp i Fleurys hus, så det var i själva verket inte Greif som tog med sig Goldheim till Fleury utan Fleury som tog med sig Goldheim till Greif.

"Polisagent Fleury i stadsdelen Kensington!" Vilken precision! Kan man fortfarande betvivla den preussiska regeringens sanningsenlighet när den avslöjar sina egna spioner, uppger deras namn och adress och alla detaljer, kropp och själ? Om protokollsboken är falsk så kan man fortfarande lita på "polisagent Fleury i Kensington". Ja, verkligen. På privatsekreterare Pierre i det 13:e distriktet. Om man vill specificera en person måste man både ange hans förnamn och efternamn. Inte *Fleury* utan *Charles Fleury*. Och man också uppge yrket han har offentligt, och inte hans hemliga aktiviteter. Så det är *affärsmannen Charles Fleury*, inte polisagenten Fleury. Och när man uppger hans adress, ger man inte bara namnet på en stadsdel i London, utan stadsdelen, gatan och numret på huset. Så det är inte agent Fleury i Kensington, utan *affärsmannen Charles Fleury, Victoria Road 17, Kensington*.

Men ”polislöjtnant Greif” är i alla fall uppriktigt sagt! Men när polislöjtnant Greif knöts till ambassaden i London och löjtnanten förvandlades till en attaché så är det förstås inget som angår rätten. Hjärtats önskan är ödets röst.

Så polislöjtnant Goldheim försäkrar att polisagent Fleury bedyrade att han fick boken från en man som egentligen bedyrade att han var H Liebknecht, och som till och med hade givit Fleury ett kvitto. Den enda olägenheten är att Goldheim inte lyckades ”få tag på” nämnde H Liebknecht i London. Så Goldheim kunde lugnt och stilla ha stannat i Köln, ty poliskommissarie Stiebers påstående blir inte förnuftigare av det faktum att det framstår som polislöjtnant Goldheims påstående, som hade bedyrats av polislöjtnant Greif, vilken polisagent Fleury i sin tur hade visat ynnesten att hålla med om hans bedyrande.

Goldheims erfarenheter i London var knappast uppmuntrande, men han blev inte avskräckt och med hjälp av sin avsevärda förmåga att övertyga sig själv (som i hans fall måste ersätta förmågan att resonera), övertygade han sig själv ”fullständigt” att ”allting” som Stieber hade hävdad under ed angående ”Marx’ parti”, om dess kontakter i Köln, etc., var ”sant in i minsta detalj”. Och nu när hans underordnade tjänsteman Goldheim har givit honom ett rekommendationsbrev har väl poliskommissarie Stieber ryggen fri? Stiebers sätt att svära har åtminstone åstadkommit en sak: han har vänt upp och ner på hela den preussiska hierarkin. Ni tror inte på poliskommissarien? Nåväl. Han har komprometterat sig. Men ni kommer väl att tro på polislöjtnanten? Ni tror inte på honom heller? Ännu bättre. Då har ni inget annat val än att åtminstone tro på polisagenten, med andra ord den vanlige tjallaren. En så kättersk begreppsförvirring har vår *svärande Stieber* skapat.

Goldheim bevisade att han i London hade slagit fast att det inte existerade någon ursprunglig protokollsbok, och vad gäller H Liebknechts existens så kunde han inte ”få tag på” den i London, och det var just det som övertygade honom om att ”allt” som Stieber hade sagt om ”Marx’ parti” ”var sant in i minsta detalj”. Utöver dessa negativa bevis, som enligt Seckendorfs uppfattning innehöll ”mycket som var sant”, så måste han slutligen få fram positiva bevis på ”hur välinformerade de preussiska agenterna än idag var i London”. Som bevis för detta nämner han att det hade hållits ett ”fullständigt hemligt möte i Marx’ hus” den 27 oktober. Vid detta fullständigt hemliga möte diskuterades hur man skulle motverka protokollsboken och poliskommissarie Stieber, denna ”nagel i ögat”. Tillämpliga order och beslut ”skickades fullständigt hemligt” till advokaten, Schneider II.

Trots att preussiska agenter var närvarande vid dessa möten var den väg dessa brev tog så ”fullständigt hemligt” att postmyndigheternas alla ansträngningar att snappa upp dem var förgäves. Hör gräshoppan spela ledsamt bland de åldrande och vördade ruinerna: ”Tillämpliga beslut och dokument skickades fullständigt hemligt till advokaten, Schneider II.” Fullständigt hemligt för Goldheims hemliga agenter.

Fantasibesluten om protokollsboken kan inte ha tagits vid det fullständigt hemliga mötet i Marx’ hus den 27 oktober, ty redan den 25 oktober hade Marx skickat de viktigaste rapporterna om protokollsbokens oäkta karaktär, förvisso inte till Schneider II utan till herr von Hontheim.

Det var inte bara polisens dåliga samvete som gav dem idén att dokument hade skickats till Köln. Den 29 oktober anlände Goldheim till London. Den 30 oktober hittade Goldheim ett uttalande undertecknat av Engels, Freiligrath, Marx och Wolff i *The Morning Advertiser*, *The Spectator*, *The*

Examiner, The Leader och *The People's Paper*, där den engelska allmänhetens uppmärksamhet riktades på de avslöjanden som försvaret skulle göra om förfälskning och mened om dokument, kort sagt alla de tarvligheter som den preussiska polisen hade begått. Avsändandet av dokumenten var dolt i så "fullständig hemlighet" att "Marx' parti" öppet informerade den engelska allmänheten om det, om än inte förrän den 30 oktober, då Goldheim hade anlänt till London och dokumenten till Köln.

Men den 27 oktober skickades också dokument till Köln. Hur fick den allvetande preussiska polisen reda på det?

Den preussiska polisen bedrev inte sina aktiviteter riktig så "fullständigt hemligt" som "Marx' parti". Tvärtom hade de i två veckor öppet placerat två av sina spioner framför Marx' hus, och från gatan såg de honom från kväll till morgon och från morgon ända till kvällen och följde hans varje steg. De absolut hemliga dokument som innehöll de verkliga exemplen på Liebknechts och Rings' handstil tillsammans med uttalandet från värdshusvärden på krogen Crown angående dagarna för sällskapets möten, dessa absolut hemliga dokument hade Marx öppet vittnat om den 27 oktober i den absolut officiella polisdomstolen på Marlborough Street i närvaro av reportrar från den engelska dagspressen. Hans preussiska skyddsänglar följde honom från hans hus till Marlborough Street och från Marlborough Street tillbaka till hans hus och från hans hus till posten. De försvann i själva verket inte förrän Marx absolut hemligt hade gått till den lokala domaren för att skaffa en arresteringsorder på sina två "följeslagare".

Dessutom fanns ytterligare en väg tillgänglig för den preussiska regeringen. Ty Marx skickade de dokument som var daterade 27 oktober och som han hade vittnat om den 27 oktober till Köln med post för att säkerställa att den preussiska örnenens klor inte skulle få tag på *kopiorna* som hade skickats i *absolut hemlighet*. Både postmyndigheterna och polisen i Köln visste alltså att dokumenten som var daterade 27 oktober hade skickats iväg av Marx, och det fanns inget behov för Goldheim att göra resan till London för att att reda ut mysteriet.

Goldheim upplevde att han tros allt "i synnerhet" borde avslöja något "speciellt" som det "absolut hemliga mötet den 27 oktober" hade beslutat att skicka till Schneider II, och han nämnde därför det brev som Stieber hade skickat till Marx. Tyvärr hade Marx inte skickat detta brev den 27 oktober utan den 25 oktober och inte till Schneider II utan till herr von Hontheim. Men hur visste polisen att Marx fortfarande hade Stiebers brev i sin ägo och att han avsåg att skicka det till försvaret? Men låt oss tillåta Stieber att rusa upp en gång till.

Stieber hoppades förekomma Schneider II och på så sätt förhindra honom att läsa upp ett för honom mycket "obehagligt brev" inför rätten. Stieber räknade med, att om Goldheim säger att Schneider II har mitt brev och att han har det tack vare sina "olagliga kontakter med Marx", då kommer Schneider II att tuga om brevet för att visa att Goldheims agenter var felinformerade och att han själv inte har några olagliga kontakter med Marx. Så Stieber rusade upp, gav en falsk redogörelse för brevets innehåll och avslutade med det häpnadsväckande uttalandet att "ingen annan än han själv och Marx kunde känna till detta, och det var i själva verket det *starkaste beviset på* att informationen från London var *tillförlitlig*".

Stieber har ett märkligt sätt att hemlighålla fakta som han tycker är obehagliga. Om han håller tyst måste hela världen hålla tyst. Följaktligen "kan ingen känna till" (förutom han själv och en viss

äldre dam) att han en gång bodde nära Weimar som *homme entretenu* [älskare]. Men om Stieber har all anledning att säkerställa att ingen utom Marx ska kunna känna till brevet, hade Marx all anledning att låta alla utom Stieber få reda på det. Nu känner vi till det *starkaste* beviset om informationen från London. Hur ser Stiebers svagaste bevis ut?

Men återigen begår Stieber medvetet mened när han säger att ”ingen annan än han själv och Marx kunde känna till detta”. Han visste att det inte var Marx utan en annan redaktör på *Rheinische Zeitung* som hade svarat på hans brev.⁶ Så det hade funnits minst ”en annan man utöver Marx och han själv”. För att ännu fler personer ska få kännedom om brevet återger vi det här:

Nr 177 av *Neue Rheinische Zeitung* innehåller en nyhetsartikel från er korrespondent i Frankfurt am Main daterad 12 december, där en tarvlig lögn rapporteras med innebörden att jag, alltmedan jag låtsades ha demokratiska åsikter, som polisspion reste till Frankfurt för att försöka avslöja furste Lichnowskis och general Auerswalds mördare. Jag var faktiskt i Frankfurt den 21, men stannade bara en dag, och som ni kan se från bifogat certifikat var jag där i rent privata ärenden på uppdrag av en dam härifrån, fru von Schwezler. Jag har för längesedan återvänt till Berlin och återupptagit mitt arbete som försvarsadvokat. Jag skulle dessutom vilja hänvisa er till den officiella rättelsen i denna fråga som redan har publicerats i nr 338 av *Frankfurter Oberpostamts-Zeitung* den 21 december, och i nr 248 av *Berlin National-Zeitung*. Jag anser att jag borde förvänta mig att ni i linje med era lagliga skyldigheter och av respekt för sanningen kommer att publicera bifogad rättelse i er tidning, ty jag kan absolut inte tillåta att sådant kan förbli ostraffat, annars kommer jag tyvärr att tvingas inleda process mot redaktionen.

Jag anser att demokratin på senare tid står i mer skuld till mig än till någon annan. Det var jag som räddade hundratals demokrater som hade anklagats av brottmålsdomstolen. Det var jag som trots att ett belägringstillstånd hade förklarats här, enträget och oförfärat utmanade myndigheterna (och än idag gör det), medan alla fega och föraktliga kollegor (de så kallade demokraterna) sedan länge hade flytt fältet. När demokratiska organ behandlar mig på detta sätt så kommer det knappast att uppmuntra mig att göra fler ansträngningar.

Men det verkliga skämtet i detta fall är hur klumpiga demokratins organ är. Ryktet att jag reste till Frankfurt som polisagent spreds första gången av ett av reaktionens ökända organ, *Neue Preussische Zeitung*, för att undergräva min verksamhet som försvarsadvokat som var en sådan anstöt för denna tidning. De andra tidningarna i Berlin har sedan länge korrigerat denna rapport. Men de demokratiska tidningarna är så odugliga att de upprepar denna dumma lögn. Om jag hade velat resa till Frankfurt som spion så skulle det verkligen inte ha tillkännagivits på förhand i alla tidningar. Och hur kunde Preussen skicka en polistjänsteman till Frankfurt som har egna tillräckligt kunniga tjänstemän? Dumhet har alltid varit demokraternas brist och deras motståndares slughet har alltid givit dem segern.

Det är också en föraktlig lögn att säga att jag för flera år sedan var polisspion i Schlesien. På den tiden var jag öppet anställd som polis, och som sådan utförde jag min plikt. Föraktliga lögnen har spridits om mig. Om någon kan bevisa att jag lurade mig till hans välvilja så träd fram och gör det. Alla kan påstå saker och ljuga. Jag tänker mig att du är en ärlig, anständig man, så jag förväntar mig ett tillfredsställande svar från dig med vändande post. De demokra-

6 Bland Marx' manuskript finns det bevarat ett utkast i Marx' egen handstil till ett svar till Stieber som innehåller en skarp anklagelse om att han är polisspion (se nuvarande utgåva, band 38). Brevet tillbakavisar Stiebers försök att bestrida de avslöjanden om hans aktivitet som spion, speciellt i Schlesien före revolutionen 1848-1849, som gjordes i ett reportage i nr 177 av *Neue Rheinische Zeitung* den 24 december 1848, under rubriken "Dr Stieber". Angående Stiebers försök att framställa sig själv som en mer konsekvent demokrat än företrädarna för de demokratiska strömningarna och hans angrepp på de sistnämnda, begränsade Marx sig till denna anmärkning: "På grund av nyhetens behag ursäktar vi lektionerna i demokrati och demokratiska organ som finns i ditt brev." Samtidigt ansåg tidningens redaktörer det vara lämpligt att i en bilaga till nr 182, 30 december, publicera en officiell rättelse till stycket i ovan nämnda artikel som sa att Stieber reste till Frankfurt i samband med det folkliga upproret i september 1848, och poängterade att han reste dit för att ordna med personliga frågor. Svaret till Stieber som Marx skrev skickades högst sannolikt för att signeras av en annan av *Neue Rheinische Zeitungs* redaktörer, mest troligt Wilhelm Wolf, som kan ha varit fullt medveten om Stiebers aktiviteter i Schlesien.

tiska tidningarna har i allmänhet dåligt rykte här på grund av de många lögner de publicerar. Jag hoppas att du är en annan sorts man.

Berlin 26 december 1848,

Med respekt, eder

Stieber, juris doktor, etc.

Berlin, Ritterstrasse 65

Hur visste Stieber att Marx hade skickat detta brev till Schneider II den 27 oktober? Men det skickades inte den 27 oktober utan den 25, och det skickades inte till Schneider II utan till von Hontheim. Stieber visste därför bara att brevet fortfarande existerade, och han misstänkte att Marx skulle ge det till någon av försvarsadvokaterna. Varför dessa misstankar? När *Kölnische Zeitung* den 18 oktober kom till London med nyheten om Stiebers vittnesmål om Cherval etc., skickade Marx den 21 oktober ett uttalande till *Kölnische Zeitung*, *Berlin National-Zeitung* och *Frankfurter Journal*, och i slutet av detta uttalande hotades Stieber med hans fortfarande existerande brev. För att hålla detta brev ”fullständigt hemligt” tillkännagav Marx det själv i tidningarna. Han misslyckades på grund av den tyska dagspressens feghet, men den preussiska posten var nu informerad, och med den preussiska posten dess – Stieber.

Vad var det då för meddelande som Goldheim kvittrade om från London?

Att Hirsch inte hade begått mened, att H Liebknecht inte har någon ”påtaglig” existens, att den ursprungliga protokollsboken inte är någon ursprunglig protokollsbok och att de allvetande agenterna i London känner till allt som ”Marx’ parti” har publicerat i Londonpressen. För att rädda de preussiska agenternas ära lät Goldheim dem uppge några informationsgodbitar som Stieber ”uppdagade” i brev som han hade öppnat eller stulit.

Efter att Schneider II hade tillintetgjort Stieber och hans protokollsbok på sammanträdet den 4 november, och visat att han var skyldig till förfalskning och mened, hoppade Stieber upp för sista gången och gav utlopp för sin moraliska indignation. De vågar till och med, utropade han med dödligt sårad själ, anklaga herr Wermuth, polischef Wermuth, för mened! Därmed återvände Stieber till den vanliga hierarkin, den stigande skalan. Tidigare hade han gått på den avvikande skalan, den fallande skalan. Om det inte gick att lita på honom, en poliskommissarie, då kunde man väl lita på hans polislöjtnant, och om inte polislöjtnanten, så säkert hans polisagent, och om inte agent Fleury så säkert agent Hirsch. Men nu är det tvärtom. Han, *poliskommissarien*, kanske kan begå mened, men Wermuth, en *polischef*? Otroligt! I sitt raseri lovprisade han Wermuth med allt större bitterhet, han framställde Wermuth som trevlig för allmänheten, Wermuth som människa, Wermuth som advokat, Wermuth som familjefar, Wermuth som polischef, Wermuth för evigt. Inte ens nu under de offentliga förhören upphörde Stieber att försöka isolera de anklagade och resa en mur mellan försvaret och försvarets material. Han anklagade Schneider II för ”olagliga kontakter” med Marx. När Schneider angrep honom så ifrågasatte han också Preussens högsta myndigheter. Till och med Göbel, domaren under rättegången, till och med en Göbel kände sig överväldigad av Stiebers angrepp. Han kunde inte ha overseende med det och om än på ett ängsligt och inställsamt sätt klatschade han till Stieber med några tillrättavisningar. Men Stieber hade rätt till allt detta. Det var inte bara han som person som stod avslöjad till allmän beskådan: det var åklagaren, domstolen, postmyndigheterna, regeringen, polishögkvarteret i Berlin, det var ministerierna och den preussiska ambassaden i London, kort sagt var det hela den preussiska staten som stod vid skampålen med honom, med den ursprungliga protokollsboken i handen.

Herr Stieber får härmed tillåtelse att publicera svaret som *Neue Rheinische Zeitung* gav på hans brev.

Låt oss nu än en gång återvända till London med Goldheim.

Precis som Stieber fortfarande är okunnig om Chervals uppehållsort och verkliga identitet, så är protokollsbokens ursprung, enligt Goldheims vittnesmål (på sammanträdet den 3 november), också en gåta som ännu inte är helt löst. För att lösa den, lägger Goldheim fram två hypoteser.

Det finns två möjliga förklaringar [sa han] till bokens fortfarande ganska oklara ursprung. Antingen härrör den, som agenterna hävdar, verkligen från Liebknecht, som har vägrat att lämna ett exempel på sin handstil för att det inte ska finnas några bevis på hans förräderi.

W Liebknecht är välkänd som medlem i "Marx' parti". Men det är lika välkänt att signaturen i protokollsboken inte tillhör W Liebknecht. På sammanträdet den 27 oktober svor Stieber därför att signaturen inte var W Liebknechts, utan tillhörde en annan Liebknecht, en H Liebknecht. Han hade hört talas om denna dubbelgångare, men utan att kunna yppa källan till sin upptäckt. Goldheim svar: "[Fleury] bedyrade att han verkligen hade fått boken från en medlem i Marx' parti vid namn H Liebknecht." Goldheim svar vidare: "[Jag] kunde inte få tag i Liebknecht själv i London". Vilka *livstecken* har då den H Liebknecht som Stieber har upptäckt hittills givit världen i allmänhet och polislöjtnant Goldheim i synnerhet? Inga andra livstecken än sin handstil i den ursprungliga protokollsboken. Men nu tillkännager Goldheim: "Liebknecht ... har vägrat att lämna ett exempel på sin handstil".

Hittills existerade H Liebknecht bara som sin signatur. Nu återstår inget alls av H Liebknecht, inte ens en signatur, inte ens punkten över i. Hur Goldheim kunde veta att H Liebknechts handstil skiljer sig från handstilen i protokollsboken, när handstilen i protokollsboken är hans enda bevis för H Liebknechts existens, det är Goldheims hemlighet. Om Stieber har sina mirakel, varför ska då inte Goldheim också ha sina mirakel?

Goldheim glömde att hans överordnade, Stieber, hade svurit på H Liebknechts existens före honom, och att även han just hade svurit på det. I samma andetag som han svär på H Liebknecht, så erinrar han sig att H Liebknecht bara är en nödlösning som Stieber hade hittat på, en nödvändig liten lögn och nöden har ingen lag. Han minns att det bara finns en äkta Liebknecht, W Liebknecht, men att om W Liebknecht är äkta så är signaturen i protokollsboken en förfalskning. Han kan inte erkänna att Fleurys agent hade tillverkat signaturen tillsammans med den falska protokollsboken. Följaktligen uppfinner han hypotesen: "Liebknecht har vägrat att lämna ett exempel på signaturen." Låt oss också lägga fram en hypotes. En gång förfalskade Goldheim sedlar. Han ställs inför rätta. Det bevisas att signaturen på sedeln inte är bankdirektörens. Ta inte illa vid er, mina herrar, kommer Goldheim att säga, ta inte illa vid er. Sedeln är äkta. Den kommer från bankdirektören själv. Om hans namn ser ut att vara skrivet av någon annan än honom, vad gör väl det? "Han vägrade bara att ge ett exempel på sin handstil."

Eller, fortsätter Goldheim, om hypotesen med Liebknecht visar sig vara felaktig: "eller så fick agent Fleury anteckningar till boken från Dronke och Imandt, två andra av Marx' emigrantvänner, och satte ihop dem i form av en ursprunglig protokollsbok för att öka värdet på sin vara. Polislöjtnant Greif har officiellt sagt att Dronke och Imandt ofta umgicks med Fleury."

Eller? Varför eller? En bok som den ursprungliga protokollsboken, som hade undertecknats av tre personer, Liebknecht, Rings och Ulmer, kan inte ”antingen härröra från Liebknecht” eller från Dronke och Imandt, utan: den härrör antingen från Liebknecht eller från Rings och från Ulmer. Ska vår olycklige Goldheim, nu när han har klättrat upp till en disjunktiv konjunktions svindlande höjder – antingen-eller – ska han nu upprepa: ”Rings och Ulmer har vägrat att ge exempel på sin handskrift”? Till och med Goldheim inser behovet av en ny taktik.

Om den ursprungliga protokollsboken inte härrör från Liebknecht, som agent Fleury hävdade, då måste den ha tillverkats av Fleury själv, men noterna till den tillhandahölls av Dronke och Imandt, om vilka polislöjtnant Greif officiellt har sagt att de ofta umgicks med Fleury.

”För att öka sin varas värde”, säger Goldheim, skriver Fleury ner noterna i form av en ursprunglig protokollsbok. Han begår inte bara ett bedrägeri, utan förfalskar också signaturer, och allt detta för att ”öka sin varas värde”. En så noggrann man som denne preussiske agent, som förfalskade protokoll och signaturer för vinnings skull, är uppenbarligen oförmögen att tillverka *förfalskade noter*. Det är Goldheims slutsats.

Dronke och Imandt kom inte till London förrän i april 1852, efter att de hade utvisats av de schweiziska myndigheterna. Men en tredjedel av den ursprungliga protokollsboken består av anteckningar från januari, februari och mars 1852. Fleury tillverkade alltså en tredjedel av den ursprungliga protokollsboken utan Dronke och Imandt trots att Goldheim hade svurit på att protokollsboken antingen hade skrivits av Liebknecht – eller av Fleury men utifrån Dronkes och Imandts noter. Goldheim svor på det, och det är sant att Goldheim inte är lika sanningsenlig som Brutus, men han är Goldheim.

Men det är fortfarande möjligt att Dronke och Imandt försåg Fleury med anteckningar från och med april, ty som Goldheim svor: ”Polislöjtnant Greif har officiellt sagt att Dronke och Imandt ofta umgicks med Fleury.”

Låt oss undersöka detta umgänge.

Som vi har konstaterat ovan var Fleury inte känd som preussisk polisagent i London utan som en affärsman i City, och i själva verket som en demokratisk affärsman. Han var född i Altenburg och hade kommit till London som politisk flykting, hade senare gift sig med en engelsk kvinna från en välbeställd och respekterad familj och levde till synes ett lugnt liv med sin hustru och svärfar, en äldre kväkare och industriägare. Den 8 och 9 oktober började Imandt ”umgås ofta” med Fleury, det vill säga i egenskap av privatlärare. Men enligt den förbättrade versionen av Stiebers vittnesutsaga anlände den ursprungliga protokollsboken till Köln den 10 oktober – enligt Goldheims slutliga uttalande den 11. När Fleury hade fått sin första lektion i franska av Imandt, som han dittills aldrig hade sett, hade han inte bara fått den ursprungliga protokollsboken inbunden i rött saffian, utan hade redan överlämnat den till specialkuriren som tog med den till Köln. Så mycket litade Fleury på Imandts noter när han skrev den ursprungliga protokollsboken. Vad gäller Dronke, så träffade Fleury honom *en enda gång* och av en slump tillsammans med Imandt, och det var den 30 oktober, då den ursprungliga protokollsboken sedan länge hade upplösts i sin ursprungliga intighet.

Således nöjer sig den kristet tyska regeringen med att bryta sig in i skrivbord, stjäla papper, få falska vittnesmål med hjälp av hemliga medel, skapa falska komplotter, förfalska falska dokument, svära falska eder och försöka muta vittnen – alltihop för att få en fällande dom mot de anklagade i Köln.

För att dölja Hirschs aktiviteter försöker regeringen, nu när Stieber har svurit att han inte känner honom och Goldheim har svurit på att han inte är någon spion, också rikta misstankar mot de anklagades vänner i London.

Fredagen den 5 november kom *Kölnische Zeitung* till London med reportaget om rättssammanträdet den 3 november och Goldheims vittnesmål. Förfrågningar om Greif gjordes omedelbart och redan samma dag framkom att han bodde i Fleurys hus. Samtidigt gjorde Dronke och Imandt ett besök hos Fleury och tog med ett exemplar av *Kölnische Zeitung*. De lät honom läsa Goldheims vittnesmål. Fleury bleknade, försökte återfå fattningen, låtsades bli fullständigt förbluffad och sa sig vara helt villig att göra ett uttalande mot Goldheim inför en engelsk domare. Men han sa att han måste konsultera sin advokat först. De enades om att träffas på eftermiddagen nästa dag, lördagen den 6 november. Fleury lovade att han skulle låta sitt uttalande bevitnas officiellt och sa att han skulle ta med det till mötet. Givetvis kom han inte. På lördagskvällen gick Imandt och Dronke till hans hus och hittade där följande not, adresserad till Imandt:

Allt har ordnats med advokatens hjälp; vidare steg kan tas så fort personen i fråga har återfunnits. Advokaten skickade iväg de relevanta dokumenten idag. Affärsplikter har gjort det helt nödvändigt för mig att åka till City. Om ni vill besöka mig imorgon så kommer jag att vara hemma hela eftermiddagen till kl 17.00. *Fl.*

På baksidan av lappen fanns följande PS:

Jag har just kommit hem men måste gå ut igen med herr Werner och min hustru. *Jag kan bevisa det för er* imorgon. Lämna ett meddelande som säger när ni skulle vilja komma.

Imandt lämnade följande svar:

Jag är väldigt överraskad att du inte är hemma nu, speciellt som du inte kom för att träffa oss i eftermiddags som vi hade bestämt. Jag måste erkänna att jag under dessa omständigheter redan har bestämt min åsikt om dig. Om du vill få mig att ompröva den så besöker du mig senast imorgon, för jag kan inte lova att din verksamhet som preussisk polisspion inte kommer att hitta till de engelska tidningarna. *Imandt.*

Fleury dök inte upp på söndag morgon heller, så på kvällen gick Dronke och Imandt till hans hus igen för att få hans uttalande, genom att låta det se ut som om deras tilltro till honom bara hade rubbats tillfälligt. Efter all möjlig förhållning och tvivel formulerades uttalandet. Fleury tvekade mest när de poängterade för honom att han måste skriva under med för- och efternamn. Uttalandet lät bokstavligen så här:

Till redaktörerna för *Kölnische Zeitung*.

Undertecknad förkunnar att han har känt herr Imandt under ungefär en månad, under vilken den sistnämnde gav honom lektioner i franska och att han mötte herr Dronke för första gången lördagen den 30 oktober i år.

Han förkunnar vidare att ingen av dem gav honom någon information rörande den protokollsbok som nämndes under Kölnrättegången.

Att han inte känner någon person vid namn Liebknecht eller har varit i kontakt med någon med detta namn.

Kensington, London, 8 november 1852.

Charles Fleury

Dronke och Imandt var givetvis helt säkra på att Fleury skulle instruera *Kölnische Zeitung* att inte

publicera något uttalande som undertecknats av honom. Följaktligen skickade de inte hans uttalande till *Kölnische Zeitung* utan till advokaten Schneider II, som dock fick det när fallet hade gått alltför långt för att han skulle kunna använda det.

Fleury är förvisso inte de polisprostituerades Fleur de Marie, men han är en blomma, om än bara *fleurs-de-lys*.^{*} Men historien om protokollsboken är inte slut ännu.

Lördagen den 6 november lämnade W Hirsch från Hamburg in en skriftlig edlig försäkran till domaren på Bow Street, London, med innebörden att han under ledning av Greif och Fleury själv hade tillverkat den ursprungliga protokollsbok som figurerade i kommunisträttegången i Köln.

Således hade det först varit ”Marx’ partis” ursprungliga protokollsbok – efter det polisspionen Fleurys anteckningsbok – och slutligen blev det den preussiska polisens tillverkning, en simpel polisprodukt, en polisprodukt helt enkelt.

Samma dag som Hirsch avslöjade hemligheten bakom den ursprungliga protokollsboken för den engelske domaren på Bow Street var en annan representant för den preussiska staten upptagen med att packa i Fleurys hus i Kensington, och den här gången packade han varken stulna eller förfalskade eller överhuvudtaget några dokument i hård vaxduk, utan sina egna personliga tillhörigheter. Och den här fågeln var ingen mindre än Greif, som vi kommer ihåg från Paris, specialkuriren till Köln, de preussiska polisagenternas chef i London, mystifieringarnas officiella regissör, polislöjtnanten som var knuten till den preussiska ambassaden. Greif hade fått order från den preussiska regeringen att omedelbart lämna London. Det fanns ingen tid att förlora.

Precis som slutet av imponerande operor ofta beledsagas av att den amfiteater i scenbakgrunden som tidigare hade dolts av gardiner plötsligt blossar upp i ett starkt sken av bengaliska eldar och bländar alla, så fick vi i slutet av den preussiska polisens tragikomiska pjäs också se den dolda amfiteaterliknande verkstad där den ursprungliga protokollsboken förfalskades. Längst ner såg man den eländige spionen Hirsch jobba på ackord, lite högre fanns den respektabelt belägna spionen och provokatören, affärsmannen Fleury i City, ännu högre diplomaten och polislöjtnanten Greif och allra högst den preussiska ambassaden till vilken han var knuten. I 6-8 månader hade Hirsch arbetat vecka efter vecka med att förfalska den ursprungliga protokollsboken i Fleurys arbetsrum och under hans vaksamma ögon. Men en våning över Fleury vistades den preussiske polislöjtnanten Greif, som övervakade och inspirerade honom. Men Greif tillbringade regelbundet en del av sin dag på den preussiska ambassaden, där han i sin tur övervakades och inspirerades. Alltså var den preussiska ambassaden det verkliga växthus där den ursprungliga protokollsboken växte och blomstrade. Följaktligen måste Greif försvinna. Han försvann den 6 november 1852.

Den ursprungliga protokollsbokens äkthet kunde inte längre hålas vid liv, inte ens som anteckningsbok. Allmänna åklagaren Saedt begravde den i det tal han höll som svar på försvarsadvokatens slutanförande.

Rättegången hade nu nått den punkt där hovrättens åtalsnämnd hade börjat när den beordrade en ny utredning eftersom ”*det inte fanns några faktiska bevis för något åtalbart brott*”.

* ***Not av Engels till 1885 års utgåva: *Fleurs-de-lys* [liljor] är det franska vardagliga namnet på bokstäverna TF (*travaux forcés* [straffarbete]). Hur rätt Marx’ bedömning är visas i Efterskriften (VIII, s 1). – Engels syftar på det första tillägget till 1875 och 1885 års utgåvor av *Avslöjanden rörande rättegången mot kommunister i Köln*, som återgav Appendix 4 (”Kommunisträttegången i Köln”) till Marx’ broschyr *Herr Vogt* (1860), utan titeln. Där skrev Marx att Fleury strax efter Kölnrättegången blev anklagad för förfalskning och dömdes till flera års straffarbete.

V. Brevet som åtföljde den Röda katekesen

I sitt vittnesmål under sammanträdet den 27 oktober sa polisinspektör *Junkermann* från Créfeld att

han konfiskerade ett paket som innehöll exemplar av *Röda katekesen* [av Moses Hess]; det var adresserat till en servitör på ett värdshus i Créfeld och hade en poststämpel från Düsseldorf. Det innehöll också ett följebrev som inte var undertecknat. Det har inte gått att identifiera avsändaren.

Som åklagaren har påpekat verkade följebrevet vara skrivet med *Marx' handstil*.

Vid sammanträdet den 28 oktober upptäckte experten (???) Renard att brevet faktiskt var skrivet med *Marx' handstil*. Följebrevet löd:

Medborgare! Eftersom vi har fullständigt förtroende för dig erbjuder vi dig härmed 50 exemplar av den *Röda*. Din uppgift är att lördag den 5 juni, klockan 11 på kvällen, sticka dem under dörren till medborgare – företrädesvis arbetare – som är kända för att sympatisera med revolutionen. Vi räknar definitivt med dina medborgerliga dygder och förväntar oss följaktligen att du utför denna order. Revolutionen är närmare än många tror. Länge leve revolutionen!

Berlin, maj 1852

Med broderliga hälsningar.

Den revolutionära kommittén

Vittnet *Junkermann* sa vidare att ”paketen i fråga hade skickats till vittnet *Chianella*”.

Högste poliskommissarie *Hinckeldey* från Berlin var högsta befälhavare med ansvar för operationerna mot de anklagade i Köln under de preliminära undersökningarna. De lagrar som [franska polisministern] *Maupas* skördade, hindrade honom från att sova.

Bland aktörerna under rättegångsförhandlingarna fanns två polischefer, en levande och en död, en poliskommissarie (bara en, men det var *Stieber*), två polislöjtnanter varav en ständigt var på resa mellan London och Köln, den andre ständigt på resa från Köln till London, mängder av polisagenter och underordnade, med och utan svans. Till sist en polisinspektör.

Knappt hade *Kölnische Zeitung* anlänt till London med vittnesutsagorna från 27 och 28 oktober förrän *Marx* gick till domaren på Marlborough Street, där han kopierade texten från följebrevet och fick kopian bevitnad, och på samma gång skrev följande edliga försäkran:

1. Att han inte hade skrivit brevet i fråga; 2. att han hade hört om dess existens från *Kölnische Zeitung*; 3. att han aldrig hade sett den så kallade *Röda katekesen*; 4. att han aldrig på något sätt hade hjälpt till att distribuera den.

Det kan i förbigående påpekas, att om ett sådant uttalande inför en domare visar sig vara falskt, så räknas det i England som mened med alla konsekvenser det innebär.

Ovanstående dokument skickades till *Schneider II*, men publicerades samtidigt i Londontidningen *Morning Advertiser*, eftersom vi under rättegången alltmer hade blivit övertygade om att vad gäller hemlighållande av brevväxling verkar den preussiska posten ha den egendomliga åsikten att brev som hade överlämnats i dess vård måste hemlighållas från adressaten. Åklagaren invände mot inlämnandet av dokumentet, ens i syfte att jämföras. Ty åklagaren var medveten om att en enda blick från det ursprungliga medföljande brevet till den officiellt intygade kopian av *Marx* skulle avslöja bedrägeriet, den medvetna imitationen av hans handstil skulle inte ens kunna döljas inför en så

skarpsinnig jury som denna. För att försvara den preussiska statens moral avfärdade därför åklagaren alla försök till jämförelse.

Schneider II observerade

att adressaten Chianella, som frivilligt hade givit information till polisen om avsändarens påstådda identitet, och som till och med hade *erbjudit sig att agera som spion*, inte ens avlägset hade tänkt på Marx i detta samband.

Ingen som någonsin har läst en enda rad av Marx skulle kunna tillskriva honom författarskapet till det melodramatiska följbrevet. Midnattstimmen på sommaren den 5 juni, och den nitiskt beskrivna proceduren att sticka den *Röda* under de revolutionära brackornas dörrar – det kunde kanske peka på Kinkels inställning, precis som hänvisningarna till ”medborgerliga dygder” och det sätt på vilket de ”definitivt räknar med” att denna militära ”order utförs” verkar återspegla Willichs fantasi. Men varför skulle Kinkel-Willich skriva sina recept för revolutionen med Marx’ handstil?

Om det är tillåtet att formulera en hypotes om det med en imiterad handstil skrivna följbrevets ”fortfarande oklara ursprung”: polisen hittade både de 50 *Röda* och det passande, höggravande följbrevet i Créfeld. I Köln eller Berlin (sak samma) fick de texten kopierad med Marx’ handstil. I vilket syfte? ”För att öka sin varas värde.”

Men inte ens allmänna chefsåklagaren vågade återvända till följbrevet i sitt konspiratoriska anförande. Han släppte det. Följaktligen hjälpte det inte till att fastställa det fortfarande saknade ”åtalbara brottet”.

VI. Willich-Schappers fraktion

I och med nederlaget för revolutionen 1848-1849 förlorade proletariatets parti på kontinenten sin press, sin yttrandefrihet och sin föreningsfrihet, dvs. partiorganisationens lagliga verktyg som det för en gångs skull hade åtnjutit denna korta period. Samhällsställningen för de klasser som de representerade, gjorde att både de borgerliga liberala och de småborgerliga demokratiska partierna kunde förenas i en eller annan form och trots reaktionen mer eller mindre effektivt hävda sina gemensamma intressen. Precis som före 1848 stod efter 1849 bara *en väg* öppen för det proletära partiet – *hemliga sällskap*. Efter 1849 dök följligen en hel rad hemliga proletära sällskap upp på kontinenten, upptäcktes av polisen, dömdes av domstolar, knäcktes av fängelser och återupplivades tack vare omständigheternas kraft hela tiden.

En del av de hemliga sällskapen siktade direkt på att störta den existerande staten. Det var fullt berättigat i Frankrike, där proletariatet hade besegrats av bourgeoisien – att angripa den existerande regeringen och angripa bourgeoisien var följligen samma sak. Andra hemliga sällskap hade som syfte att organisera proletariatet i ett parti, utan att koncentrera sig på de existerande regeringarna. Det var nödvändigt i länder som Tyskland, där både bourgeoisien och proletariatet hade dukat under för sina halvfeodala regeringar och där som ett resultat av det ett segerrikt angrepp mot de existerande regeringarna inte skulle bryta bourgeoisiens eller i alla fall de så kallade medelklassernas makt, utan istället först skulle hjälpa dem att få makten. Det finns ingen tvekan om att det proletära partiets medlemmar även här återigen skulle delta i en revolution mot *status quo*, men det var inte deras uppgift att förbereda denna revolution, att agitera, bidra till eller konspirera för den. De kunde

lämnade dessa förberedelser till omständigheterna i allmänhet och de direkt inblandade klasserna. För att inte överge sitt eget partis ställning och de historiska uppgifter som av sig själv följer av de villkor som styr proletarietets tillvaro, var de tvungna att lämna det till dem. För dem var dagens regeringar bara flyktiga fenomen, *status quo* en kortvarig mellanlandning, och uppgiften att tillintetgöra den kunde överlämnas till de småsinta inskränkta demokraterna.

Alltså var ”*Kommunistiska förbundet*” inget konspiratoriskt sällskap, utan ett sällskap som i hemlighet strävade efter att skapa ett organiserat proletärt parti, ty det tyska proletarietet är utestängt från, förbjudet, att skriva, tala och mötas offentligt. Ett sådant sällskap kan bara sägas konspirera mot *status quo* i samma mening som ånga och elektricitet konspirerar mot det.

Det är självklart att ett sådant hemligt sällskap, som inte siktar på att bilda *framtidens regeringsparti* utan *framtidens oppositionsparti*, inte kan vara tilltalande för personer som å ena sidan dolde sin personliga obetydlighet genom att svansa runt i en konspiratörs teatraliska täckmantel, och å den andra på samma dag som nästa revolution ville tillfredsställa sina trångsynta ambitioner, och framförallt ville verka viktiga för stunden och rycka till sig sin del av demagogins avkastning och välkomnas av demokratins kvacksalvare och bedragare.

Således bröt sig en fraktion loss från Kommunistiska förbundet, eller om ni så vill bröts loss, en fraktion som krävde, om inte verkliga konspirationer, så åtminstone *sken* av konspirationer, och följaktligen uppmanade till en direkt allians med dagens demokratiska hjältar: det var Willich-Schappers fraktion. Det var typiskt för dem att Willich tillsammans med *Kinkel* var en av företagarna i den tysk-amerikanska revolutionära låne[fondens] affärsverksamhet.

Sådant är i korthet detta partis förhållande till Kommunistiska förbundets majoritet, vilken de anklagade i Köln tillhörde. Bürgers och Röser preciserade det kortfattat och uttömmande under domstolsförhandlingarna i domstolen i Köln.

Innan vi slutligen avslutar vår skildring ska vi stanna till för att ta en titt på Willich-Schapperfraktionens uppträdande under rättegången i Köln.

Som vi poängterade ovan visar data i de dokument som Stieber stal från fraktionen att deras dokument hittade till polisen först *efter* Reuters stöld. Än idag har fraktionen underlåtit att förklara detta fenomen.

Schapper kände till Chervals förflutna bättre än någon annan. Han visste att Cherval gått med i Förbundet på hans nominering 1846 och inte på Marx’ inbjudan 1848, etc. Med sin tystnad bekräftar han Stiebers lögner.

Fraktionen visste att Haacke, som var medlem hos dem, hade skrivit det hotfulla brevet till vittnet Haupt, men den låter misstanken mot de anklagades partiledare finnas kvar.

Moses Hess, en av fraktionens medlemmar och författare till *Röda katekesen*⁷ – denna olyckliga parodi på *Kommunistiska manifestet* – Moses Hess, som inte bara skriver utan också distribuerar sina verk, visste precis till vilka han hade delat ut sina paket med sin *Röda*. Han visste att Marx inte hade tagit ifrån honom hans överflöd av *Röda*, inte ett enda exemplar. Men Moses lät lugnt miss-

7 I efterskriften till 1875 års utgåva av sitt arbete påpekade Marx att *Röda katekesen* inte hade skrivits av Moses Hess utan av en viss Levy. Men senare visade det sig att Marx hade haft rätt när han hävdade att *Röda katekesen* faktiskt hade skrivits av Hess. Det går i synnerhet att bevisa med hjälp av ett brev från Hess till Weydemeyer den 21 juli 1850, som Marx inte kände till.

tankarna riktas mot de anklagade, som om det var deras parti som hade spridit hans *Röda* tillsammans med det melodramatiska följbrevet i Rhenprovinsen.

Att fraktionen gjorde gemensam sak med den preussiska polisen är inte bara uppenbart genom deras tystnad utan också i vad de säger: närhelst de kom in i rättegången var det inte i de anklagades bås, utan som ”vittnen för kronan”.

Hentze, Willichs vän och välgörare, som medgav att han kände till Förbundets verksamhet, tillbringade några veckor i London med Willich och reste sedan till Köln, där han felaktigt vittnade att Becker (mot vilken det fanns mycket färre bevis än mot honom själv) hade varit medlem i Förbundet 1848.

Hätzel var, som Dietz’ arkiv avslöjar, medlem i fraktionen och fick ekonomiskt stöd från den. Han hade redan stått inför rätta i Berlin för sina förbindelser med Förbundet, och nu infann han sig som vittne för åklagaren. Hans vittnesutsaga var falsk, ty han hittade på ett fullständigt fantasisamband mellan Förbundets stadgar och Berlinproletariatets enastående beväpning under revolutionen.

Steingens, vars egna brev (vid sammanträdet den 18 oktober) bevisade att han var fraktionens viktigaste agent i Bryssel, uppträdde inte som anklagad i Köln, utan som vittne.

Inte långt innan rättegångsförhandlingarna i Köln skickade Willich och Kinkel en skraddargesäll som sändebud till Tyskland. Kinkel är förvisso inte medlem i fraktionen men Willich var direktör för den tysk-amerikanska revolutionära lånefonden.

Vid den tiden hotades Kinkel redan av en fara, som senare blev verklighet, för att garanterna i London skulle ta ifrån honom och Willich kontrollen över lånepengarna, och att han trots sina och Willichs indignerade protester skulle få se pengarna glida tillbaka till Amerika. Just då behövde Kinkel ett låtsasuppdrag till Tyskland och en låtsasbrevväxling *med* Tyskland, delvis för att visa att det fortfarande fanns utrymme för hans revolutionära verksamhet och för amerikanska dollar, och delvis för att ge en förevändning för de enorma kostnader för brevväxling, portoavgifter, etc., som han och Willich lyckades belasta kontot med (se greve O Reichenbachs litograferade cirkulärbrev). Kinkel visste att han inte hade några kontakter med varken de borgerliga liberalerna eller de småborgerliga demokraterna i Tyskland. Han hade inte råd att vara petig, och använde därför ett sändebud från fraktionen som sändebud från det Tysk-amerikanska revolutionära förbundet.⁸ Sändebudets enda funktion var att underblåsa fientligheten bland arbetarna mot de anklagade i Kölns parti. Det måste medges att ögonblicket var väl valt, och i grevens tid gav en ny förevändning att öppna utredningen igen. Den preussiska polisen hade fått full kännedom om sändebudets identitet, avresedag och färdväg. Vilka upplyste dem? Vi ska få se. Deras spioner var närvarande vid de hemliga möten som hölls i Magdeburg, och de rapporterade om diskussionerna. De vänner till de anklagade i Köln som var i Berlin och London darrade.

Vi har redan berättat om hur Hirsch den 6 november stod inför domaren på Bow Street och erkände att han hade förfalskat den ursprungliga protokollsboken under handledning av Greif och Fleury. Det var Willich som fick honom att ta detta steg, och det var Willich och krogägaren Schärttner som följde honom till domaren. Tre exemplar av Hirschs bekännelse skrevs och skickades med posten

⁸ Syftar uppenbarligen på Tysk-amerikanska revolutionära föreningen – en organisation av tyska emigranter i USA som bildades i januari 1852 av de småborgerliga demokraterna Goegg och Fickler, som reste till USA för att placera det så kallade tysk-amerikanska revolutionära lånet.

till olika adresser i Köln.

Det var av yttersta vikt att arrestera Hirsch så fort han lämnade domstolen. Med hjälp av det officiellt bevitnade uttalandet i hans ägo skulle fallet som hade förlorats i Köln kunna vinnas i London. Om inte för de anklagade så åtminstone mot regeringen. Men Willich gjorde allt i sin makt för att omöjliggöra detta. Han höll helt tyst, inte bara mot "Marx' parti", som var direkt inblandat, utan också mot sitt eget folk och till och med mot Schapper. Bara Schärttner fick hans förtroende. Schärttner förklarade att han och Willich hade följt Hirsch till båten, ty enligt Willichs plan skulle Hirsch vittna mot sig själv i Köln.

Willich informerade Hirsch om vilken väg dokumenten hade skickats, Hirsch informerade den preussiska ambassaden, och den preussiska ambassaden informerade posten. Dokumenten nådde aldrig sin destination, de försvann. En tid efter detta dök Hirsch, som också hade försvunnit, åter upp i London och förkunnade på ett offentligt möte med demokrater att Willich var hans medbrottsling.

Trots att det var på en motion från Willich som Hirsch 1851 hade blivit utesluten ur sällskapet på Great Windmill Street som spion, medgav Willich när han blev tillfrågad att han i början av augusti 1852 hade återupptagit kontakterna med Hirsch. Ty Hirsch hade avslöjat för honom att Fleury var en preussisk spion, och hade berättat om Fleurys inkommande och utgående brevväxling. Willich utnyttjade detta för att hålla sig informerad om den preussiska polisens aktiviteter.

Det var välkänt att Willich hade varit nära vän med Fleury i ungefär ett år och hade fått hjälp av honom. Men om Willich kände till att han var preussisk spion sedan augusti 1852 och likaså var bekant med hans aktiviteter, hur var det möjligt att han skulle ha förblivit okunnig om den ursprungliga protokollsboken?

Att han inte ingrep förrän den preussiska regeringen själv *avslöjade* att Fleury var en spion?

Att han ingrep på ett sätt som i bästa fall fick hans allierade Hirsch avlägsnad från England och de officiellt bevitnade bevisen på Fleurys skuld ur "Marx' partis" ägo?

Att han fortsatte att få hjälp från Fleury, som skryter om att han är i besittning av Willichs kvitto på 15 pund sterling?

Att Fleury fortsatte att vara aktivt engagerad i den tysk-amerikanska revolutionära lånefonden?

Att han informerade Fleury om var hans eget hemliga sällskap träffades, så att de preussiska agenterna i rummet intill kunde föra protokoll över diskussionerna?

Att han avslöjade ovan nämnda sändebud, skraddargesällens, resväg för Fleury, och att han till och med fick pengar från Fleury för kostnaderna för detta uppdrag?

Att han, slutligen, berättade för Fleury att han hade instruerat Hentze, som bodde med honom, hur han skulle vittna *mot* Becker under rättegången i Köln?⁹ Det måste medges – *que tout cela n'est pas*

9 Vad gäller relationerna mellan Willich och Becker: "Willich skriver de allra märkligaste brev till mig. Jag svarar inte, men det hindrar inte honom från att beskriva sina senaste planer för revolutionen. Han har utsett mig till att revolutionera garnisonen i Köln!!! Häromdagen skrattade vi tills vi grät. Hans idioti kommer att leda till katastrof för ett oräkneligt antal personer, ty ett enda brev skulle räcka för att garantera lönerna till hundratals demagogiska domare i tre års tid. Så fort jag har fullbordat revolutionen i Köln skulle han inte ha något emot att ta ledningen över alla fortsatta operationer. Väldigt vänligt av honom!" (Ur ett brev från Becker till Marx, 27 januari 1857) [Fotnot

bien clair [att allt detta inte är helt klart].

VII. Domslutet

När polisens mysterier gradvis förklarades, blev den allmänna opinionen alltmer positiv till de anklagade. När det blev uppenbart att den ursprungliga protokollsboken var en bluff förväntades allmänt att de skulle frikännas. *Kölnische Zeitung* kände sig manad att foga sig efter den allmänna opinionen och ta avstånd från regeringen. Smådetaljer som talade för de anklagade och kastade misstankar mot Stieber hittade plötsligt till de spalter som tidigare bara hade innehållit polisinsinuationer. Till och med den preussiska regeringen kastade in handduken. Dess korrespondenter i *The Times* och *The Morning Chronicle* började plötsligt förbereda den allmänna opinionen utomlands för en ogynnsam utgång. Trots att de anklagades läror var ohyggliga och destruktiva, och dokumenten i deras ägo skrämmande, så saknades ändå avgörande bevis för en sammansvärjning och det var därför osannolikt med en fällande dom. Så nedstämt och modfällt skrev *The Times'* Berlinkorrespondent, som underdånigt upprepade de farhågor som cirkulerade i de högsta kretsarna i staden vid Spree [dvs. Berlin]. Ännu mer överdrivet blev då det bysantinska hovets och dess eunuckers jubel när meddelandet om juryns utslag "Skyldiga" telegraferades från Köln till Berlin.

Med avslöjandet om protokollsboken hade fallet nått ett nytt skede. Jury var inte längre fri att bara finna de anklagade skyldiga eller inte skyldiga. De måste antingen finna de anklagade skyldiga – eller regeringen. Att frikänna de anklagade skulle innebära att döma regeringen.

I sitt svar till försvarets sammanfattande anförande övergav allmänna åklagaren Saedt den ursprungliga protokollsboken. Han ville inte använda ett dokument som hade förtalats så mycket, han trodde själv att det "inte var autentiskt", det var en "olycklig" bok, den hade lett till att massor av tid hade gått förlorad, den lade inte några fakta till fallet, här hade Stiebers lovvärda nit lett till att han lurades, etc.

Men åklagarmyndigheten hade i sitt åtal själv hävdad att det fanns "mycket som var sant" i boken. Långt från att förklara den för förfalskad hade de bara beklagat att de inte kunde bevisa att den var autentisk. Men om den ursprungliga protokollsboken inte var äkta trots att Stieber hade svurit på dess äkthet, så ogiltigförklarades Chervals anförande i Paris trots Stiebers edsvurna vittnesmål, och Saedt hade återvänt till detta anförande i sin sammanfattning. I själva verket ogiltigförklarades i ett enda slag all materiell bevisning som den preussiska statens allra mest ihärdiga ansträngningar hade samlat ihop under 1½ år. Rättegångsförhandlingarna som hade bestämts till 28 juli sköts upp i 3 månader. Varför? På grund av att polischef Schulz hade blivit sjuk. Och vem var Schulz? Den som ursprungligen hade hittat den ursprungliga protokollsboken. Låt oss gå ännu längre tillbaka. I januari och februari 1852 hade fru Daniels' hus genomsökts. På vilken grund? På grund av det som hade återfunnits på de *första sidorna* i den ursprungliga protokollsbok som Fleury hade skickat till Schulz, som Schulz hade skickat till polismyndigheterna i Köln, som polismyndigheterna i Köln

---

av Marx.]

[Kritiken mot hur ledaren för den sekteristiska gruppen och en del av hans anhängare agerade under rättegången mot kommunisterna i Köln orsakade en sarkastisk reaktion från Willichs sida. Den 28 oktober och 4 november 1853 publicerade han sin artikel "Doctor Karl Marx und seine 'Enthüllungen'" (*Belletristisches Journal und New-Yorker Criminal-Zeitung*, nr 33 och 34) där han gick till våldsamt angrepp mot Marx och hans arbete *Avslöjanden rörande rättegången mot kommunisterna i Köln*. Marx svarade med sin broschyr *Det ädla samvetets riddare*, som publicerades med hjälp av Adolf Cluss och Joseph Weydemeyer i New York i januari 1854.]

hade skickat till undersökningsdomaren som ledde undersökningsdomaren till fru Daniels' hus.

Trots Chervals sammansvärjning kunde åtalnsämnden inte hitta det saknade åtalbara brottet i oktober 1851, och på order från ministeriet beordrade den därför en ny utredning. Vem hade ansvar för denna utredning? Polischef Schulz. Det var därför Schulz' uppgift att upptäcka brottet. Vad hittade Schulz? Den ursprungliga protokollsboken. Det enda nya material som han tillhandahöll begränsade sig till de lösa blad från protokollsboken som på Stiebers order senare kompletterades och bands in. 12 månaders isoleringscell för de anklagade bara för att ge den ursprungliga protokollsboken den tid som krävdes för att födas och växa. "Bagateller!" utropar Saedt och hittar bevis för de anklagades skuld i blotta det faktum att det tog dem och deras advokat 8 dagar att städa det augiasstall som den preussiska statens alla myndigheter hade behövt 1½ år för att fylla, medan de anklagade tvingades sitta kvar i fängelse i 1½ år. Den ursprungliga protokollsboken var inte bara ett enstaka bevis, det var kontaktpunkten där alla de trådar som hade spunnits av de olika preussiska regeringsmyndigheterna möttes – ambassad och polis, ministerium och domstol, åklagare och postmyndigheter, London, Berlin och Köln. Den ursprungliga protokollsboken betydde så mycket för fallet att den uppfanns för att det skulle kunna bli ett fall. Kurirer, telegram, uppsnappande av brev, arresteringar, mened för att stöda den ursprungliga protokollsboken, förfalskningar för att skapa den, försök till mutor för att bestyrka den. När mysteriet med den ursprungliga protokollsboken avslöjades så avslöjades hela monsterrättegångens mysterium med den.

De mirakel som polisen utförde behövdes ursprungligen för att dölja rättegångens fullständigt politiska karaktär. "De avslöjanden ni kommer att få bevittna, herrar i juryn", sa Saedt när han inledde åtalet, "kommer att visa att denna rättegång inte är en politisk rättegång." Men nu betonar han dess politiska karaktär så att de politiska avslöjandena inte ska glömmas bort. Efter den 1½ år långa preliminära utredningen behövde juryn objektiva bevis för att rättfärdiga sig själv inför den allmänna opinionen. Efter den 5 veckor långa poliskomedin behövde de "politik *helt enkelt*" för att klara sig ur den fullständiga röran. Saedt inskränkte sig därför inte till det material som hade fått åtalnsämnden att dra slutsatsen att "det inte fanns några faktiska bevis för något åtalbart brott". Han gick ännu längre. Han försökte bevisa att lagen mot sammansvärjning bara är en förevändning för att bränna politiska kättare på ett lagligt sätt. Framgången för hans försök lovade att bli ännu större genom beslutet att tillämpa den nya preussiska strafflag som hade utfärdats efter att de anklagade hade blivit arresterade. Under förevändning att denna lag innehöll förmildrande bestämmelser, kunde den underdåniga domstolen tillåta att den användes retroaktivt.

Men om det bara var en politisk rättegång, varför varade då den preliminära utredningen 1½ år? Av politiska skäl.

Eftersom det alltså är en fråga om politik, ska vi då inleda en grundläggande diskussion om politik med en Saedt-Stieber-Seckendorf, med en Göbel, med en preussisk regering, med de 300 högst beskattade personerna i Köln-distriktet, med den kungliga kammarherren von Münch-Bellinghausen och med friherre von Fürstenberg? *Pas si bête*. [Inte så dumt.]

Under sammanträdet den 8 november medger Saedt att

när allmänna chefsåklagaren för några månader sedan uppdrog åt honom att ansluta sig till honom för att representera åklagarmyndigheten i denna affär, och när han som resultat av det började läsa igenom dokumenten, kom han först på tanken att göra en något mer genomgripande studie av kommunismen och socialismen. Han kände tvingad att informera juryn om resultaten

av sina studier, speciellt som han trodde att han kunde fortsätta att anta att många av dem liksom han själv hittills inte hade intresserat sig särskilt mycket för ämnet.

Så Saedt köpte Steins välkända sammanställning.

Och det han har lärt sig idag,
kommer han att lära andra imorgon.

Men åklagarmyndigheten var drabbad av en sällsynt olycka. Den letade efter objektiva bevis för ett fall mot Marx och hittade objektiva bevis för fallet Cherval. Den sökte efter kommunism som hade spridits av de anklagade och hittade den kommunism som de bekämpade. Det går förvisso att hitta olika sorters kommunism i Steins sammanställning, men inte den sort som Saedt sökte efter. Stein hade ännu inte dokumenterat den tyska, kritiska kommunismen. Det stämmer att Saedt hade tillgång till ett exemplar av *Kommunistiska manifestet*, som de anklagade erkänner som sitt partis manifest. Detta manifest innehåller ett kapitel som ägnas åt en kritik av hela socialismens och kommunismens tidigare litteratur, dvs. hela den visdom som Stein dokumenterade. Utifrån detta kapitel måste skillnaden bli tydlig mellan den sorts kommunism som de anklagade föreslår och alla tidigare sorter, det vill säga det exakta innehållet och *specifika politiska strömningen* i den teori som Saedt försöker framställa. Men Stein kommer inte att hjälpa honom över denna stöttesten. Här var det avgörande att förstå, om så bara för att åtala. Hur lyckades Saedt när Stein lämnade honom i sticket? Han påstod:

Manifestet består av *tre delar*. Den första delen innehåller en historisk redogörelse för de olika medborgarnas (!) samhällsställning ur kommunistisk synvinkel (mycket fint) .... Den andra delen utvecklar den kommunistiska synen på proletariatet.... Slutligen behandlar den sista delen kommunisternas ståndpunkt i olika länder.... (!) (Sammanträdet den 6 november.)

I själva verket består *Manifestet* av fyra delar, inte tre, men det ögat inte ser sörjer inte hjärtat över. Saedt hävdar därför att det är tre delar och inte fyra. Den del som inte existerar för honom är just den fördömda delen med kritik av den kommunism som Stein dokumenterade, det vill säga den del som innehåller den speciella *sorts kommunism* som de anklagade förespråkade. Stackars Saedt! Först kan han inte hitta något *åtalbart brott* och nu kan han inte hitta några åtalbara *politiska åsikter*.

Men ”grå är all teori, kära vän”.

Som Saedt observerade

har på senare tid både kompetenta och inkompetenta personer intresserat sig för den så kallade sociala frågan och lösningen på den.

Hursomhelst tillhör Saedt de ”kompetenta”, ty för tre månader sedan tillät allmänna chefsåklagaren Seckendorf honom officiellt att studera socialism och kommunism. I evinnerliga tider har alla tiders och platsers Saedt enhälligt förkunnat att Galileo var alltför ”inkompetent” för att studera de himmelska kropparnas rörelser, men att den undersökningsledare som anklagade honom för kätteri var ”kompetent” att göra det. *Och ändå rör hon sig.**

De anklagade, som representerade det revolutionära proletariatet, var försvarslösa mot de härskande

* ***Saedt var inte bara ”kompetent”. Som belöning för sin prestation under rättegången utsågs han dessutom till allmän chefsåklagare för Rhenprovinsen, och blev kvar på denna post fram till sin pensionering, och fick senare när han gick bort de heliga sakramenten. [Not av Engels till 1885 års utgåva.]

klasserna, som representerades av juryn. De anklagade dömdes därför eftersom de stod inför denna jury. Det som en kort stund kunde röra juryns borgerliga samvete, precis som det djupt hade stört den allmänna opinionen, var avslöjandet av regeringens intriger, den preussiska regeringens korrup-tion som hade blottlagts inför deras ögon. Men, resonerade jurymedlemmarna, om den preussiska regeringen kunde riskera att använda så beryktade och på samma gång dumdristiga metoder mot de anklagade, om den så att säga kunde sätta sitt europeiska rykte på spel, då måste de anklagade vara fördömt farliga, oavsett hur litet deras parti är, och deras teorier måste hursomhelst vara en verklig kraft. Regeringen har brutit mot varenda lag i brottsbalken för att skydda oss mot dessa fruktansvärda brottslingar. Låt oss för vår del offra vår lilla ära för att rädda regeringens heder. Låt oss vara tacksamma och låt oss döma.

Med sitt utlåtande *Skyldig* anslöt sig den rhenska adeln och bourgeoisien till det rop som den franska bourgeoisien utstötte efter den 2 december: ”Egendom går bara att rädda med hjälp av stöld, religion bara med mened, familjen bara med oäktingar, ordning bara med oordning!”

I Frankrike har hela det politiska etablissemanget vanärat sig. Och ändå vanärade sig ingen lika mycket som de franska domstolarna och juryerna. Låt oss överträffa de franska domarna och jurymedlemmarna, utropade domaren och juryn i Köln. I fallet Cherval omedelbart efter statskuppen frikände juryn Nette trots att det fanns fler bevis mot honom än mot *någon* av de anklagade [i Köln]. Låt oss överträffa juryn från statskuppen den 2 december. Låt oss genom att döma Röser, Bürgers, etc., också döma Nette i efterhand.

På så sätt bröts den vidskepliga tilltro till juryn som fortfarande frodas i det rhenska Preussen. Folket insåg att juryn var de privilegierade klassernas krigsrätt, att den skapades för att överbrygga klyftorna i lagen med bourgeoisiens rymliga samvete.

Jena! [Jena var platsen för Napoleons nederlag mot den preussiska armén 1806.] Det är slutresultatet av en regering som kräver sådana metoder för att överleva, och ett samhälle som kräver en sådan regering för att skydda sig. Det ord som ska stå i slutet av rättegången mot kommunisterna i Köln är ... **Jena!**